

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petna vrsta
mal oglas po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Na ravni črti.

Zanimivi faksimile majniške deklaracije, ki ga je prinesel nedeljski »Ilustrirani Slovenec«, nam ne samo živo kliče v spomin ta za naš narod tako velepomembni zgodovinski fakt, ampak nam obenem tudi živo predočuje duha, bistvo in značaj ideje, za katero je tu šlo — in gre še danes.

Le pogledimo si, kaj pravi majniška deklaracija: »V jugoslovanskem klubu združeni poslanci izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela in hrvaškega državnega prava združitev vseh od Slovencev, Hrvatov in Srbov naseljenih ozemelj v eno samostojno na demokratski podlagi zgrajeno državno telo, in da se bodo za uresničenje te zahteve svojega enotnega naroda z vsemi močmi zavzemali...«

V tem kratkem besedilu je torej formalno in materialno izražena vsa tedanja politična koncepcija dr. Korošca in tovarišev oziroma celokupnega slovenskega naroda, ki je to deklaracijo sprejel, — koncepcija, ki nam glasno pravi, da je Jugoslavija a priori bila zamišljena kot samoupravno urejena država.

Zakaj princip demokracije države vsebuje avtonomistični princip in izključuje centralizem. Tu je torej z majniško deklaracijo čisto jasno dokumentirano, da so si Slovenci in Hrvatje (in morda tudi Srbi) Jugoslavijo od vsega početka predstavljali kot zvezno državo. Za Hrvate dokazuje to posebej še izrečno naglašanje hrvaškega državnega prava, čegar uveljavljanje bi dovoljevalo samo federalistično državno obliko, nikakor pa take, kakor jo je ustvarila vidovdanska ustava.

Potrebno je poudariti to zgodovinsko dejstvo zlasti nasproti centralističnemu časopisu, ki venomer očita dr. Korošcu, češ, da se je preorientiral in da se je avtonomistično stališče SLS poridilo šele pozneje, po izvršenem aktu zedinjenja, — iz »separatističnih« in bogve kakih še vse motivov.

Ne, SLS z dr. Korošcem na čelu se ni odmaknila niti za las od svoje politične linije, in stališče, ki ga zavzema in ga bo vedno zavzemala v vprašanju notranjega ustroja naše države, je samo logično in dosledno izvajanje majniške deklaracije.

Kar se pa tiče točke v majniški deklaraciji »o enotnem narodu«, ni tudi v tem nikake razlike med tedanjim in sedanjim stališčem SLS. Jasno je, da je majniška deklaracija pred mednarodno javnostjo morala poudarjati enotnost naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov, že radi podkrepljenja zahteve po njihovi združitvi v eno državo, jasno je pa tudi, da je bila s tem mišljena in izrečena samo politična enotnost, ne pa etnična enost, kajti etnično nismo en narod, ampak smo trije narodi. To nam v ostalem eklatantno dokazuje tudi faksimile majniške deklaracije, kjer so sestavljavci iste prečrtali prvotni tekst »združitev vseh jugoslovanskih ozemelj« in ga nadomestili z besedilom »vseh od Slovencev, Hrvatov in Srbov naseljenih ozemelj«, hoteč s tem naglasiti ekzistenco treh narodov in izključiti v tem pogledu vsako nesporazumiljenost.

SLS se torej ni izneverila majniški deklaraciji, temveč jej ostala zvesta, pač pa se jej je izneveril vsak Slovenec, ki se je takrat zanjo navduševal, danes pa podpira centralizem, čegar načela se podajo na načela majniške deklaracije kot pest na oko.

Dogodki na Kitajskem.

London, 16. junija. (Izv.) Iz Pekinga poročajo, da je izjavil Feng-ju-siang časnika, da on sodeluje s sovjetsko vlado. Rekel je, da bo začel vojno tudi proti Angležem, če se oni izkažejo kot sovražniki Kitajske, kajti Kitajski ima dovolj močno mornarico in še močnejšo armado na kopnem, da se bori proti Angliji.

London, 16. junija. (Izv.) Japonski admiral v Shangaju je zahteval od svoje vlade, da mu pošlje na pomoč še 4 torpedovke.

Hankau, 16. junija. (Izv.) Uporni Kitajci so včeraj napadli vladne čete in pometali mnogo vojakov vladnih čet v vodo. Število utopljenecv cenijo na 700. Angleški in ameriški pomorščaki so rešili 2 osebi.

London, 16. junija. (Izv.) Z ozirom na najnevečje dogodke na Kitajskem je opozoril poslanec delavske stranke Wilhelm na vzroke nemirov v Shangaju. Navajal je kot glavni vzrok nemirov nesramno nizke plače kitajskih delavcev.

Zamočan položaj.

GOSPOD PAŠIČ ZOPET POLITIČNO BOLAN. — RADIKALI ČEZDALJEBOLJ NEZADOVOLJNI S SAM. DEMOKRATMI

Belgrad, 16. junija. (Izv.) Politično življenje je danes počivalo. Skupščinski odbori so opravljali stvarno delo. V finančnem ministru se hlastno izdeluje zakonski predlog dvajsetin za avgust, september in oktober, da bo predložen narodni skupščini. (To bo lepo izgledalo!) Pašić je včeraj in danes bil v svoji vili na Topčiderskem brdu. Govorilo se je, da bo pozval k sebi radi svoje skleroze inozemske zdravnike na posvetovanje. Mnogi so mnenja, da je Pašić zopet politično bolan in študira, kako bi brez krize vlekli vladni koleselj do jeseni. Kralj potuje po zapadni Makedoniji. Radičevići so na posvetovanju z voditeljem Stjepanom Radićem v zaporu. Belgrajsko časopisje se bavi z napetim razmerjem med radikali in samostojnimi demokrati. Deputacija proti samostojnim demokratom se še vedno nahaja v Belgradu, ki je bila, kakor

smo že poročali, včeraj sprejeta od raznih radikalnih voditeljev. Zanimivo je, da je današnja »Samouprava« ob tem povodu zavzela energično stališče proti samostojnim demokratom. V današnji številki piše sledeče: »Navajajoč konkretne dokaze nelojalnega držanja samostojnih demokratov na Hrvatskem in brutalnega gaženja zakonov, ki jih izvršujejo posamezni državni funkcionarji — samostojni demokrati, je deputacija s svojimi navajanjmi napravila mučen vtis v radikalnem poslanskem klubu, ker je nemogoče že samo misliti, da take brezzakonitosti lahko izvršuje ena skupina v vladi napram pristašem druge vladne skupine.« — Industrijski krogi z bojaznijo opazujejo dvig dinarja, veselijo se ga pa prijatelji vladnih skupin, ki imajo dolgove v Švici in Angliji.

Ugleden poslanec HSS ne verjame v sporazum s Pašićem.

Zagreb, 16. junija. (Izv.) Z ozirom na odnošaje HSS napram radikalom in z ozirom na pogajanja z radikali je ugleden poslanec HSS izjavil vašemu dopisniku sledeče: »Moje mišljenje je, da g. Nikola Pašić ne bo doživel sporazuma. Jaz sem prepričan, da on sporazuma niti ne želi, ker mu gre samo za to, da oslabi akcijo HSS in jo eventualno tudi razbije. Po dosedanjih rezultatih in po držanju radikalov napram HSS sodeč, sem prepričan, da čaka g. Pašić na volitve v oblastne skupščine samo zato, da med ljudstvom napravi razpoloženje proti vodstvu HSS in da nas na vsak način oslabi. Ker je očitno, da je to

cilj g. Pašića, ne verujem niti v ustvarjenje koalicije HSS z radikali. Taka koalicija bi pomenila razdelitev oblasti in morda omogočila HSS, da svoje organizacije okrepi in razširi; tega pa g. Pašić ne želi. Delo za sporazum je težko in naporno. Dokler srbski kmet ne vidi, da njegovi poslanci absolutno nič ne mislijo na njegove potrebe in dokler ne vidi, da so vse patriotske fraze njegovih poslancev res same fraze, in dokler srbski kmet uspešno ne izvrši odločnega boja proti sedanjim svojim voditeljem, toliko časa bomo težko prišli do kakih pozitivnih uspehov.

stopu, ker je njegova stranka med volitvami agitirala celo z obljubo, da bo skrbela za zvišanje mizernih duhovskih plač. Iz krogov poslancev Jugosl. kluba se čuje, da bodo v parlamentu radi te pavšalne trditve dr. Žerjave

Odbor za narodno priznanje zaslužnim možem.

Belgrad, 16. junija. (Izv.) Odbor o narodnem priznanju zaslužnim možem je začel z generalno debato. Od opozicije sta bila navzoča poslanca Sečurov in Smodej. Posl. Smodej je govoril proti načrtu in izjavil: »Zaslužni narodno može moramo častiti in nihče se ne bo temu protivil. Če bi finančno stanje dopuščalo, ne bi bil proti. Toda po izjavi fin. ministra je fin. stanje mizerno. Vidimo, da država ne more zadostiti in zagotoviti invalidom dostojno življenje. Namesto tega jih reducira. Dokler vlada nima denarja za preskrbo invalidov in dokler ječijo široki sloji pod izredno visokimi bremenami, tako da se bodo davčni viri v Sloveniji skoro že posušili, tako dolgo ne moremo graditi Pantheonov. Za Pantheon je še časa dovolj in nihče ne bo trpel škoda, če se bo to vprašanje odložilo za boljše čase. To stališče ne narekuje samo materijalen moment, marveč tudi naša prava moralna dolžnost, ki jo je treba izpolniti.« — Proti je govoril tudi Sečurov. Grajal je vlado, ker se ni predložila finančnega osnutka. Pri glasovanju so glasovali vsi za načrt, proti je glasoval samo poslanec Smodej.

Invalidski zakon.

Belgrad, 16. junija. (Izv.) Ob devetih dopoldne se je nadaljevala v odseku za invalidski zakon razprava o II. pogl. Na vrsti so bili § 29—37, ki govore o posredovanju služb za invalide, o gospodarski podpori za ustanovitve samostojnih poklicev in o voznih olajšavah. Posl. Kremžar, Agatonović in Grol so stavili važne predloge, katere je ministar odbil. Pri čl. 29 je bil sprejet popravek, katerega je predlagal posl. Kremžar, ki omogoča prednost invalidov v državnih službi ne samo nastavljenecem, ampak tudi delavcem.

Do ostrega nastopa je prišlo pri čl. 31., kjer hoče vlada prisiliti samoupravna društva, gospodarske organizacije in zasebne podjetnike, da zaposlujejo toliko invalidov, kolikor jih bo predpisal ministar za socialno politiko.

Načrt naglašja, da se morejo uporabljati za delo, za katero ni treba, da bi bili usposobljeni. Dalje pravi načrt, da mora vsaka občina sprejeti enega ali več invalidov, kakor bo predpisal ministar za socialno politiko. Posl. Kremžar je ostro nastopil in dokazal, da je pri nas mnogo občin, ki takega bremena ne bodo zmogle, in da je nevarnost, da bi vlada našim občinam naprtla invalide iz drugih krajev. Nato je bil po daljši debati sprejet posredovalen predlog, da pridejo pri občinah vpoštev invalidi iz lastnih občin. Drugi predlogi so bili odbiti.

Pri čl. 36., ki govori o prednostih, ki jih mora dati država pri prodaji tobaka in srečk drž. loterije, kakor to predlaga dr. Behmenov načrt. Kremžarjev predlog je bil odbit. Sprejet je bil vladni načrt, vsled česar je nevarnost, da bo 50 odstotkov invalidov trafikantov prišlo ob ekstenecio.

Čl. 37. govori o voznih olajšavah. Sprejet je bil Kremžarjev predlog, da mora država invalidom, ki ne morejo hoditi, preskrbeti dovoz do postaje, ako se uradno kličejo.

Tretje poglavje govori o invalidnim. Ministar je navedel sledeče podatke: V ministru za socialno politiko leži nad 280.000 nerešenih invalidskih zadev. Zato je sedaj nemogoče natančno ugotoviti, koliko invalidov je sedaj v državi, ker se med njimi nahajajo tudi akti, ki se tičejo redukcije. Po novem zakonu bodo imeli invalidi zopet možnost procesa obnoviti. Ko bodo akti rešeni, bo pregled o invalidih mogoč.

Približni podatki bi bili sledeči: A. Osebnosti invalidi. 1. Lahki invalidi 20—40 odstotkov, 48.000 oseb. 2. Težki invalidi 50—70 odstotkov, 17.000 oseb. 3. Bolni invalidi 80 do 100 odstotkov, 7000 oseb. 4. Pretežki invalidi preko 100 odstotkov, 650 oseb. Skupno 72.650 oseb. Za te znaša invalidnina z dokladami vred 79.876.000 Din. B. Družine. 1. Vdove padlih vojakov z otroci 110.000 oseb. 2. Vdove častnikov in obveznikov uradniških činov 2000 oseb. 3. Sirote brez očeta in matere 24.000 oseb. 4. Bratje, sestre in roditelji 18.000 oseb. 5. Otroci osebnih invalidov in žene 180.000 oseb. Potrebščine za družine znašajo približno 278.120.000 Din. C. Razne vrste pomoči. Pomoč za zdravljenje, obutev, dovoz, pogrebni stroški itd. Določenih je 47.000.000 Din.

Potrebščine po tem zakonu bodo približno znašale: 1. Za osebne invalide 79.867.000 dinarjev. 2. Za družine 278.120.000 Din. 3. Za razne vrste pomoči 47.000.000 Din. Skupaj 404.987.000 Din.

Nato je govoril posl. Kremžar, ki je poudarjal, da so invalidske podpore krivično razdeljene. Invalid lahke vrste bo dobival 41 zlatih dinarjev, pred vojno pa je dobival invalid v Srbiji 180 zlatih dinarjev. Še slabše je glede oficirske invalidnine. Nizji častnik 100 odstotni invalid, bo dobival 4.800 Din, toliko bo dobival višji častnik 50 odstotni invalid, toliko bo dobival general 20 odstotni invalid. Slednji bo lahko ostal v službi in užival poleg invalidnine še polno plačo. Ostro je napadal posl. Kremžar čl. 55., ki obsega določbe da se invalidi, ki je proti državnim oblikam, od vzame invalidnina. Za njim je govoril posl. Agatonović.

Na popoldanski seji je bilo sprejeto p. ostri debati celo III. pogl. do čl. 60. Prihodnji seja bo jutri popoldne.

Reakcionarni tiskovni zakon.

Belgrad, 16. junija. (Izv.) Danes dopoldne je bila kratka seja odseka za tiskovni zakon da so člani podpisali poročilo, katerega je predložil odsekov načelnik dr. Laza Marković. Posl. Smodej je podal posebno mišljenje, ki so ga podpisali tudi ostali člani opozicije, poslanci Kapetanović, Grol in Zanič. V tem mišljenju se označuje predloženi načrt kot skrajno reakcionaren. Če bi se osnutek uzakonil, bi bila vsa svoboda tiska uničena in tiskarska obrt oškodovana. Za poročevalca manjšine je določen posl. Zanič.

Sodniški zakonski načrti.

Dr. Žerjav proti vsakemu izboljšanju zakona.

Belgrad, 16. junija. (Izv.) V začetku seje pododbora za sodniške zakone je zastopnik ministra za pravosodje dr. Žerjav poročal, da vlada v nobenem oziru ne more pristati na izboljšanje plač in doklad sodnikom. Kakor

smo že poročali, je odsek ponovno sklenil, da se naj izposluje pri ministrskem svetu dovoljenje za izboljšanje. Nato se je vnela ostra debata. Govoril je posl. Hodžar. Podpirala sta ga dr. Hrasnica in dr. Polić. Vlada večina je pritrdila izvajanjem dr. Hodžarja. Na izrecno njegovo vprašanje je pritrdila, da se strinja, da pa mora radi sklepa ministrskega sveta glasovati proti. Lep znak samostojnosti parlamentarnih članov, ki ne smejo glasovati po lastnem prepričanju!

Nek samostojni demokrat je pripomnil, da je tudi dr. Žerjav za izboljšanje. Ta pa ni nič odgovoril, temveč je hitro zapustil sejo, češ da mora na drugo še bolj važno sejo. Dr. Hodžar je energično ugovarjal dotičnemu samostojnemu demokratu, češ da se je tudi dr. Lukinič izjavil za izboljšanje, kakor tudi dr. Žerjav. Eden se zgovarja na drugega. Nihče pa se ne potrudil, da bi za tozadevno odsekovo mnenje dobil vladno odobrenje. Vse gre za tem, da bo glede gmotnega položaja ostalo pri starem. Krivec ne bo hotel biti nihče. Večina je sprejela poglavje skoro brez vsakih sprememb.

Zakon o organizaciji sodišč.

Odsek za zakon o organizaciji sodišč je sklenil, da se ustanovi novo okrajno sodišče v Gornji Lendavi, tako, da bo imelo Prekmurje troje okrajnih sodišč: Dolnja Lendava, Murska Sobota in Gornja Lendava. Dalje prideta Radeče in Krško pod celjsko okrajno sodišče.

Zakon o sodnikih.

Danes je odsek sprejel dr. Hodžarjev predlog, da višji sodni svetniki, ki niso na sedežu višjega deželnega sodišča, dobivajo plačo in ostale prejemke (pri nadležnosti) po novem zakonu in da se jim šteje ves čas 1. novembra 1923. Predlog glede juristov v pravosodnem ministertvu s sodnijskim izpitom glede prevedbe je propadel, ker dr. Žerjav ni hotel pristati nanj.

Zakon o državnih pravniki.

Večina je danes sestavljala poročilo o zakonu o državnih pravniki. Za poročevalca je določen dr. Tadič. Opozicija si je pridržala svoje posebno mišljenje. Njen poročevalec je dr. Hodžar, kar je večina pristavila v svojem poročilu, katerega je izročila predsedniku zakonodajnega odbora.

Na popoldanski seji bi se bilo moralo prebrati poročilo večine. To pa je izostalo radi tega, ker se ni bilo dotiskano. Nato so razpravljali o zakonu o organizaciji sodišč. Z največjo težavo se je doseglo, da imajo sodniki do 5 let službe pravico na 15 dnevni dopust. Burna debata se je vnela ob določbi, ki uklinja stalnost sodnikov. Ker zastopnik ministra za pravosodje dr. Žerjav o kakoli spremembi nič ni hotel slišati in ni hotel upoštevati nobenega predloga opozicije, je opozicija v znak protesta nad tako reakcionarnostjo zapustila sejo.

Za jutri je sklicana seja zakonodajnega odbora. Nadaljevala se bo razprava o tiskovnem zakonu in pa o zakonu o državnih pravniki.

Razprava o ljudskošolskem zakonu.

Temeljita kritika nedemokratskega cesaropapističnega zakona po dr. Hohnjecu.

Belgrad, 16. junija. (Izv.) Na današnji seji odseka za ljudskošolski zakon je bil v razpravi tretji oddelek, ki obsega določbe o graditvi šolskih zgradb, o formaciji šolskih občin in o vzdrževanju ljudskih šol. Posl. dr. Hohnjec je poudarjal, da je forma državne šole neiskrena in hinavska, ker si država prisvaja popolno nadoblast in popolno komando nad šolami, stroške za vzdrževanje in zidavo zgradb in druge velike stroške pa nalaga občinam. Občinam ne da niti malo pravic, da bi pri

nameščanju učiteljske osebe imele pravico soodelovati. Tako nedemokratsko ne postopa niti ena država. Vsaka kulturna država daje državljanom pravico, da imajo tam, kjer morajo plačevati, tudi kaj govoriti. Samo v političski državi moramo služiti orientalskemu absolutizmu. Za vzore se je še ohranil barbarski princip, da ljudstvo ne sme soodločevati, niti se posluževati naravnih pravic, ampak se mora pokoriti komandi državne oblasti.

V takem smislu sta govorila tudi poslanca dr. Bazala in dr. Hadžikadić. Dr. Hohnjec se je z vso ostrijo obrnil proti temu, da bi se občine preobremenjevale z velikimi bremenami za zgradbo in vzdrževanje šolskih poslopj in drugimi velikimi izdatki, ne da bi se k temu pritegnili tudi drugi okraji in tudi velika industrijska podjetja v različnih občinah.

Pri čl. 28., ki vsebuje predpise o stanovanjih učiteljskih oseb, se je dr. Hodžarju posrečilo doseči uspeh v prid podeželskim občinam. V načrtu je določba, da mora imeti vsaka šola toliko predpisanih stanovanj za učitelje, kolikor je v šoli posebnih oddelkov, oziroma učiteljskih oseb. Ako sedaj šole nimajo potrebnih stanovanj, jih morajo zgraditi tekom petih let nanovo. Samo v velikih mestih, kjer se lahko dobe stanovanja, ni treba zidati stanovanj. Dr. Hohnjec je utemeljeval razmere v Sloveniji. Na njegovo zahtevo se je izrazil »velika mesta« zamenjal z izrazom »kraji« in se je tako izjema za velika mesta dovolila vsem krajem, kjer je mogoče dobiti primerna stanovanja. Tako bo glede učiteljskih stanovanj na deželi ostalo vse pri starem.

IV. oddelek govori o poduku. Pri razpravi se je vnela zelo živahna debata, kar je razumljivo, ker je ta oddelek ogrožje celega zakona. Govorili so dr. Bazala, dr. Hohnjec, dr. Hadžikadić in Kujundžić. Dr. Hohnjec je kritiziral predložene določbe, ki negirajo vsako samoupravno pravico občin in pokrajin, kar se tiče šolske uprave. Po ustavi in zakonih je zajamčena samouprava. Radikalni in samostojni demokrati ustavovci se ne brigajo za te ustavne določbe, ker ne dovolijo ljudstvu in občin, okrajin in oblastih niti najmanjšega dela samouprave. Njihove opetovane obljube o široki samoupravi so bile samo laž in varanje. Vse pravice nad šolo so pridržane v Belgradu prosvetnemu ministru, ki niti svojim podrejenim oblastem in prosvetni upravi ne dovoli, da bi le besedico govorile o šolski upravi. Vse je centralizirano in lokalizirano v Belgradu. Vse naj bi bilo združeno, naj so razmere še tako različne, kakor n. pr. v Sloveniji in Macedoniji.

Z vso odločnostjo je dr. Hohnjec odbil poseganje državne oblasti v področje duhovske oblasti katoliške cerkve. Po katoliškem principu pripada urejanje in nadzorovanje verskega pouka cerkveni oblasti. Zakonski načrt pa vse to podreja prosvetnemu ministru. Po katoliškem cerkvenem pravu smejo verouk v šolah učiti samo duhovniki, ki so pooblašeni in poslani od cerkvene oblasti. Pribečević pa si v zakonskem predlogu prisvaja pravico do določevanja duhovnikov, ki naj v šoli poučujejo verouk. Če pa ni duhovnikov, ali pa če ne bi hoteli, ker ne bi hoteli priznati Pribečevićevega bizantinskega cesaropapizma, minister sam odreja za to sposobno osebo.

Dr. Hohnjec je ta predlog ostro zavrnil in izjavil, da so ti predlogi za pristaše katoliške cerkve nesprejemljivi. Ako postanejo določbe zakon in se bodo izvajale, bodo imele za posledico trajen spor med državo in katoliško cerkvijo. Ta spor bi mogel razmajati obstoj naše države.

Pribečević je vztrajal pri svojem absolutizmu in odbil predlog, ki ga je stavil dr. Hohnjec pri čl. 43. Glasi se: »Vse verouk v ljudski šoli urejuje in nadzoruje cerkvena oblast. K verouku spadajo verske vaje, ki jih določa

cerkvena oblast. Šolske oblasti naj nudijo za predpisane vaje potreben prosti čas.«

Na popoldanski seji je dr. Hohnjec stavil pri čl. 36. sledeč predlog: »Verouk poučujejo redno duhovniki, ki jih nastavlja ali pooblašča cerkvena oblast. V izjemnem slučaju morejo poučevati verouk učitelji, katere je pooblastila cerkvena oblast.

Srbski poslanci so izrazili željo, naj bi v ljudskih šolah, katere obiskujejo srbski otroci pravoslavne vere, pri starem ostalo, kar se tiče verouka, da bi ga namreč učili učitelji, ne pa duhovniki, kakor to določa zakonski načrt. Svojo zahtevo so motivirali s tem, češ da je pravoslavna duhovščina v nekaterih krajih, zlasti v Južni Srbiji tako malo izobražena, da nekateri pravoslavni duhovniki ne znajo niti čitati. Besedilo čl. 36., ki govori o tem, je ostalo suspendirano.

Pri čl. 39., ki govori o začetku in koncu šolskega leta (1. septembra do 28. junija), je dr. Hohnjec razložil dosedanje ustanovo šolskih počitnic na slovenskem Štajerskem v jeseni. Posrečilo se mu je prepričati prosvetnega ministra o tem, da je treba to pravico prakso obdržati. Zato je bil k temu členu sprejet sledeč dodatek: »V izjemnih slučajih, kjer to zahtevajo posebne gospodarske razmere, more prosvetni minister na predlog oblastnega šolskega odbora spreminiti datum začetka in konca šolskega leta.«

Nato so razpravljali o V. pogl., ki govori o učencih. Čl. 47. govori o kaznih za šolske zamude. Ta člen je bil odložen.

Pri razpravi o šestem oddelku, ki vsebuje določbe o učitelstvu, se je dr. Hohnjec zavzel za stalnost učiteljev. Minister je vztrajal pri določbi zakonskega načrta. Pri čl. 62. je stavil dr. Hohnjec sledeč predlog: »Samostojni veroučitelji se glede službenega položaja in čina ter napredovanja izenajajo z drugimi uslužbenci.« Minister za prosveto je želel, da bi se glasovanje o tem odložilo.

Prihodnja seja bo jutri.

Beleške.

Radikalno »Vreme« in zborovanje v Sisku. Radikalno »Vreme« se ne ozira samo na zborovanje Pribečevićeve demokratov v Sisku, ampak upošteva tudi prihod radikalne deputacije iz Hrvatske v Belgrad. O tej deputaciji piše: Prihod te deputacije v Belgrad je napravil na mnoge radikalne poslance globok utis, ker so ti odkrito izjavljali, da nočejo več prenašati brezobzirne gonje samostojnih demokratov proti pristašem radikalne stranke na Hrvaškem in v Slavoniji. Zaradi tega je več radikalnih poslancev naglašalo potrebo, da se osporjeni mandati HSS verificirajo čimprej, da se razmere v državi uredijo.

Ne bo šlo! Belgrajski poročevalci »Jutarnjega lista« poročajo o zboru samostojnih demokratov v Sisku med drugim, da je imelo za Pribečevića umetno prirejeno zborovanje v Sisku dvojen namen: demonstrirati proti Radiću in proti radikalom. Za Belgrad je imelo zborovanje namen, da se pokaže Pribečević kot državotvorni element, na drugi strani pa je uganjal Pribečević isto demagogijo kakor nekdanji Radić, z zastavami, z napismi in plakati, s tamburaškimi zbori in z reditelji na konjih. Namen, ki ga je hotel doseči Pribečević, se pa ni posrečil, ker je na zborovanje prišla velika večina samih bivših Pribečevićeveh pristašev in zato so v Belgradu bili odločilni krogi mnenja, da se Pribečević nikakor ni posrečilo dokazati, da se dosedanja hrvatska fronta ruši pod pritiskom PP režima.

Dva stroja. En stroj je zakuril v Sisku g. Svetozar Pribečević, drugi stroj so zakurili radikalni. Kakor vse kaže, znajo radikalni svoje stroje bolje kuriti kakor g. Svetozar Pribečević. Namreč takrat, ko je sklical g. Sv. Pribečević v Sisek svoje mameluke, so sklicali tudi radikalni svoje ljudi skupaj in so jih po-

slali v Belgrad kot deputacijo, ki je razložila radikalom, da tudi radikalni niso varni pred napadi samostojnih demokratov. To je bila z radikalne strani jako dobro preračunjena poteza proti umetno insceniranim shodom g. Pribečevića à la Sisek.

Versko etnološki tečaj v Milanu

od 17. do 25. septembra 1925.

Mednarodna znanstvena organizacija: Semaine d'Ethnologie religieuse priredi letos svoj IV. mednarodni kongres za primerjalno verslovje in versko etnologijo in sicer na izrecno željo sv. Očeta Pija XI. na katoliški uni-

verzi v Milanu. Dosedaj so se vršili trije taki kongresi, 1. 1912 in 1913 v Leuvenu in 1922 v Tilburgu na Holandskem. Kongresi so vzbudili zanimanje znanstvenega sveta in v zadnjem času posebno pozornost svete stolice. Pij XI. je pozval znanega etnologa in urednika revije »Anthropos« P. W. Schmidta k sebi ter si je dal natančno poročati o problemih, obravnavanih na teh kongresih. Pod posebnimi avspicijami sv. Očeta je uredil P. Schmidt sporedno z misijonsko razstavo posebno etnološko razstavo.

Kongres v Milanu boče dati misijonarjem, profesorjem, katehetom in drugim izobraženim priložnost, da se v kraki sintezi seznanijo z modernimi problemi etnologije, verske psihologije in zgodovine verstev.

V I. delu se bo kongres pečal z metodo in s splošnimi problemi označenih ved, in sicer: 17. IX. Naloge, cilji, problemi, zgodovinska metoda v etnologiji, katoličani in zgodovina verstev. — 18. IX. Pojem vzročnosti pri primitivnih narodih, več predavanj o verski psihologiji. — 19. IX. Več predavanj o teoriji kulturnih krogov, pigmejsko pleme Semang na Malaki. — 21. IX. Zavest grešnosti pri prebivalcih Ognjene zemlje, pri Malgaših, Bantu, 22. IX. Nrna zavest pri Egiptčanih, Semiti, Budisti in v Koranu. — 23. IX. Ideja odrešenja pri primitivnih plemenih, v mazdeizmu pri predarijskih plemenih v Indiji, daritve sibirskih nomadov. — 24. IX. Ideja odrešenja in Oziris, izlam, grško-rimski sinkretizem, ideja odrešenja v krščanstvu. — 25. IX. Evharistija in poganski misteriji. — Po kongresu se bodo udeleženci, ki to žele, podali skupno v Rim, da si ogledajo pod vodstvom strokovnjakov razstavo.

Stroški. Za stanovanje in hrano v Milanu dnevno. Ali 35 lir (posebna soba), ali 30 lir (po dva v sobi), ali 20 lir (skupne spalnice v zavodih. — Za vstopnino in udeležbo na kongresu 30 lir.

Kdor se želi udeležiti kongresa, se mora javiti do 25. julija pri podpisnem ter vpsolati ves znesek za vstopnino in stanovanje s hrano. Na to dobi o pravem času vstopnico za kongres, ki mu da na italijanskih železnicah pravico do znižane voznine. Postojna—Milan II. razred 137 lir, III. razred 80 lir. Za znižano vožnjo v Rim bodo dobili udeleženci karto v Milanu. — Dr. Ehrlich Lambert, univ. profesor, Ljubljana.

ZMAGA KATOLIŠKIH JAVNIH ŠOL V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

V Združenih državah Severne Amerike se je pravkar dovršil boj za ljudsko šolo z zmago katoličanov. Ta boj se je bil sprožil l. 1922. v državi Oregon, kjer so bili na prizadevanje velikih sovražnikov katoličanstva — Kuklusovcev sprejeli zakon proti katoliškim farnim šolam. Po novem zakonu bi morali vsi otroci od 8. do 16. leta hoditi brez-pogojno v javne šole, zasebne farne šole pa bi se vse zaprle. Ameriški katoličani, ki poznajo ogromno važnost katoliške ljudske šole in čuvajo zato svoje farne šole kakor punčico svojega očesa, so vložili proti temu zakonu poziv na okrajno zvezno sodišče države Oregon. Sodišče je njihovi pritožbi ugodilo, toda nasprotniki so se pritožili na najvišje zvezno sodišče v Washingtonu. Le-to je sedaj stvar rešilo tako, da je zavrglo pritožbo Oregoncev in v celnem obsegu potrdilo razsodbo okrajnega zveznega sodišča v Oregonu.

Ker katoličani tudi v Jugoslaviji pravkar bijemo boj za ljudsko šolo, je vredno, da navedene razloge, s katerimi najvišji sodni činitelj v svobodni Ameriki utemeljuje svoj odlok proti monopoliziranju šole v državi.

Predsednik najvišjega sodišča Mc Reynolds se predvsem sklicuje na določbo ustave Združenih držav, ki daje ameriškemu ljudstvu glede vzgoje otrok in veroizpovedanja popolno svobodo. Nihče torej ne sme siliti staršev, da bi morali pošiljati svoje otroke izključno v javne ljudske šole. Starši imajo marveč popolno pravico, da pošiljajo svojo deco v tisto šolo, katero smatrajo za boljšo, torej tudi v farno (cerkveno) šolo. Oregonski šolski zakon krši zajamčeno svobodo državljanov. Razen tega bi ta zakon, ako bi se uveljavil, povzročil veliko škodo cerkveni posesti in premoženju.

Tako torej sodi o vprašanju šole in cerkve najvišji sodni forum v Ameriki. Primerjajmo s tem zares svobodomiselnim, širokogrudnim stališčem tenosrčno reakcionarnost Pribečevićevega kroga!

Dr. Fr. Sušnik:

Po Belgradu.

Zagrebski introito.

To-le je zapisal neki belgrajski list; zdi se mi, da celo »Balkan«:

Da je prišel Zagrebčan prvič v Belgrad, stopil s kolodvora in se spotaknil na sloviti kaldri. In se spotaknil — in še. Seveda, tudi Zagrebčani znajo srbskil In je klel. Potolaži ga pa Belgrajčan:

»Oh, še mnogokrat se boš spotaknil, preden prideš na Terazije. Namreč, ako sploh prideš...«

Zagrebčan se je raje živ vrnil in šel takoj spet na kolodvor.

To je bojda resna zgodba; mislite si, recimo, da je parabola o zagrebškem romarju...

»Žuta kuća«.

Preko Terazij nasproti kraljevega dvora je. —

Ko še nisem vedel, žigav je avto številka 241, sem tudi krog »žute kuće« prodajal zija. Pa mi je marec prinesel kihavico in spoznanje.

Vprav pred »žuto kučo« se mi je hotelo kar iznenada — kihniti. Z vso brzino sem šel v notranji žep po robec, pa še hitrejši je bil žandar nekoč izza vogla: zgrabi me za roko in: »Šta —! Tko — tkol!?«

»Kih — kih — hha — či-i-ii«

Brez robca je šlo, koder je šlo. Ker žandar mi ga je prepoznal izvlekel.

Odtakrat ne trpim Bolgarov, ki nosijo bombe mesto robcev. Od takrat tudi ne kiham več okoli »žute kuće« in le iz spoštljive daljine gledam gospoda Schweigerja in kolege, kako čakajo na ministre in na gospodarja »žute kuće«, gospoda Pašića.

Baronesa Lali.

Da je grška baronesa, mi je povedala njena dolenska guvernant; da je mala južna lepota, sem videl sam.

Kraj katoliške kapele je lična društvena dvorana. Tu jo srečam vsake nedelje popoldan. Ker tu se zbirajo dijaške in rokodelske in dekliske organizacije.

Najživahnejše so naše Slovenke: kuharice, sobarice, služkinje. Zdaj se pripravljajo za igro, za »Dve mater«, za »Svoje glavno Minko«; zdaj jih novi kaplan vežba v petju; zdaj spet jim predsednica pridiguje in deklamira...

In med njimi se vrti kakor njihova — mala Lali in vam blebeče frapantno dolenjštino.

»Nejem vejda, da to nej po šrifte.«

Ali vidite čudo?

Ne tožite več, da imamo Slovenci tako malo nacionalne odpornosti: Glejte naše belgrajske kuharice! Te vam asimilirajo malo grško magnatino. In hrvaško duhovščino v Belgradu bodo tudi kmalu poslovenile...

Terazije.

Velemesto. Mesene nogavice in šminke, šminke — ne radi laži, nego radi same sebe. Slikarje.

Proti odelosti deluje s kolosalnim vspehom samo Vilfanov čaj.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvaja Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, ulica 204

Dnevne novice.

Kaj je z 20 odstotnim odtegljajem? Ko je bilo izvršeno žigosanje avstr. bankovcev in nam na prevaran način (kakor se je izjavil pokojni Stojan Protič) naravnost iz žepa ugrabljenega petina našega denarja, so nas za par let tlačili z jalovimi obljubami, da nam bo država ta denar povrnila v novih bankovcih. Še dne 23. februarja 1922 je oznanjal »Kmetijski list« veselo sporočilo o važnem tedanjem nastopu poslanecv SKS, ki se jim je obljubilo, da se izvrši to izplačilo. In je pristavil list: »Energični in popolnoma ljudskim interesom odgovarjajoči nastop je napravil na vladne kroge močan vtis.« Res, še danes se poznajo sledovi tega »vtisa«, kajti po več nego treh letih je ostalo pri samih vtisih, ki so bili za »ladajoče kroge veseli, za naše in hrvatske žepce pa naravnost kruto kisli. Toda pozabiti ne smemo na ta dolg, ki ga dolguje država ubogemu malemu človeku, trpinu, o bč in a m in ubožnim zakladom itd. — Vele kapital si je z bankami že pravočasno zagotovil varnost, da mu ni bilo treba dati žigosati denarja. Udarjen pa je bil zato tembolj naš kmet, mali obrtnik in končno tudi oni, ki je v nezaupanju do vseh tiščal doma nekaj skromnih prihrankov. Sicer pa: Kaj je sedaj z izplačilom teh 20 odst. odtegljajev in z zameno bonov za gotov denar? — Ali meni država, da nam res ni dolžna povrniti s silo pridržanega našega denarja? Seveda Pantheon je bolj potreben, kakor izplačilo krvavo zasluženih in proti vsaki pravici nam odtrganih denarjev, petine našega imetja. Predno izneče država denar za razne nepotrebne stvari, naj nam plača, kar nam je dolžna.

Poziv »Jutro«. Včerajšnje »Jutro« se je moralo seveda oblegnuti tudi ob Erjavčev članek v zadnjem »Ilustriranem Slovincu«, v katerem povsem mirno in stvarno registrira zgodovinska dejstva glede majniške deklaracije. Faksimile deklaracije ter članek sta vzbudila, kar je popolnoma umevno, v vsaj naši javnosti veliko pozornost, ker je tu prvič opisan nastanek tega znamenitega dokumenta. Seveda ga ni moglo prezreti in zamolčati tudi »Jutro«, ki pa tolaži svoje vernike, da »povsem netočno prikazuje historijat te važne politične izjave.« Pozivljemo »Jutro«, da te »netočnosti« čim prej navede.

»Spiritus agens« medvojne politike »Jugoslovanskega kluba« je bil — čujte in strmite — dr. G. Zerjav. Tako trdi včerajšnje »Jutro«. To so se morali muzati gospodje, ki so stali tedaj okrog kluba ter so brali to notico. Vsa reč izzvani podobno, kakor če bi zapisalo »Jutro«, da je premagal Nemce Fochov »pfefindekel«.

Na naslov poštne uprave. Pretokli terek, dne 9. junija 1925, je bilo v Dolu pri Hrastniku oddano pismo na »Župansko zvezo« v Ljubljani. Tega pisma do danes »Županska zveza« še ni prejela. Ker slutimo, da se to ni zgodilo prvič, zahtevamo kategorično, da je bilo pa poslednjič! Še tega nam je treba, da bi se od katerekoli strani kršila pisemska tajnost, ker v zrak ali v zemljo pismo samo od sebe ni prešlo. Menimo, da veljajo kazenski predpisi za kršenje pisemske tajnosti za vsakogar. Da bi se pa pisma — čeludi ne priporočena, enostavno izgubljala, temu mora biti enkrat za vselej konec. Poštne pristojbine so visoke dovolj tudi za navadna pisma, da smo upravičeni zahtevati točnost in vestnost od vseh pošt nih organov. Večkrat smo bili že osebno prošeni za odgovore na pisma vprašanja, ki jih nismo prejeli. — Tajništvo Ž. Z.

Za izselence v Ameriko. Dogodilo se je že večkrat, da so bili naši izselenci v Zedinjenih državah razočarani na otoku Ellis Island iz tega ali onega razloga, a so se obrnili za pomoč na našega izseljeniškega komisarja v Newyorku šele, ko so ameriške oblasti že odredile njihovo prisilno povrnitev v domovino in potentakem izseljeniški komisar zanje ni mogel posredovati. Zato se vsi izselenci opozarjajo, da obveste takoj, čim jih zadrže ameriške oblasti na Ellis Islandu, o tem našega izseljeniškega komisarja v Newyorku, da more pravočasno zanje kaj storiti.

Izpit na meščanski šoli v Marjinem domu v Kočevju se je vršil ob 8. junija do 13. junija pred domačim izpitnim odborom pod predsedstvom ministrskega odposlanca gosp. Maksa Hočevarja, ravnatelja I. deške meščanske šole v Ljubljani. Izpit so napravile vse prijavljene učence, polovica od teh s prav dobrim, druge z dobrim uspehom. V nedeljo, 21. junija bo ob pol 3. popoldne telovadni nastop celokupne mladine tukajšnje šole.

Zrelostni izpiti na drž. meškem učiteljsku v Ljubljani so se vršili pod predsedstvom G. vladn. svetnika dr. Lovro Polžarja kot min. odposlanca od dne 8. do 15. junija t. l. — Izpričevalo zrelosti z odliko so dobili gđ: Clemente Edvin, Hribar Ivan, Rupnik Vinko in Zomer Franc. Za zrele so bili proglašeni gđ: Baltesar Viljem, Christof Drago, Deržaj Edvard, Gruden Franc, Jarnovič Fr., Koeh Isidor, Kopřiva Ivan, Ljubič Mirko, Mitrovič Martin, Perenič Janez, Perko Ivan, Schett Slavko, Slokan Filip, Stanič Ernst, Stele Andrej, Strah Anton, Suhadolc Peter, Škerbič Mirko, Tavželj Jože, Turek Franc, Vidmar Mirko, Zdešar Henrik in Zehrer Viljamo. Ponavljajni izpit dela po dveh mesecih šest kandidatov.

Iz »Uradnega lista« št. 54 z dne 13. junija 1925. Pravilnik o posttranskih prejemkih aršlužencev državnih prometnih naprav.

Iz »Uradnega lista« št. 55 z dne 13. junija 1925. Pravila o opravljanju državnega strokovnega izpita uradnikov ministrstva za socialno politiko. — Razglas o licitacijski prodaji dveh rudnikov za mangan in žvepljeni kršec na Mirni odnosno v Zgornji Polskavi lasti nemškega državljana Matije Stolla, dne 25. julija ob 10. v prostorih sekcije za sekvestre v Ljubljani, Turjaški trg 6, II. — Razpis dveh mest ekonomov pri okrajnih glavarstvih v Konjicah in Prevaljah.

Smrtna kosa. V St. Jakobu ob Savi je umrl dne 15. t. m. po dolgem bolehanju mnogoletni delavec na zadržnem polju in poslovođa endotne hranilnice g. Valentin Klancder. Pogreb bo v sredo ob pol 9 dop. — Svetila mu večna luč!

Avtomobilna zveza Kočevje — Delnice. Dne 6. junija je začel voziti poštni avto med Kočevjem in Delnicami. Ker pa pravkar popravljajo cesto med Brodom in Delnicami, vozi začasno samo do Broda na Kupi. Iz Broda odhaja ob 6 zjutraj in pride v Kočevje ob 9. Iz Kočevja odhaja ob 12 in prihaja v Brod ob 3 popoldan. Avto je za ondotne kraje velikega pomena. Ko bo začel voziti do Delnic, bo imel mnogo prometa. Tudi Ljubljanci, ki bodo potovali na Sušak, bodo imeli lepo priliko, ogledati si divno Kolpsko dolino — Hrvatsko švico. Cela vožnja iz Ljubljane do Sušaka bo stala 88 dinarjev, dočim stane čez Karlovce 121 Din. V Delnicah bo imel zvezo z vlakom proti Sušaku, to je z onim, ki odhaja iz Ljubljane ob 6 zjutraj in dospe v Sušak ob 7 zvečer. Kadar bo začel avto voziti do Delnic, bomo občinstvo obvestili.

Cerkveni koncert se vrši v nedeljo, dne 21. junija ob 5 popoldne v Boštanju ob Savi. Sodeluje 5 pevskih zborov z Posavja; priredi se v prid novim orglijam. Zato so vsi Posavci in drugi prijatelji iskreno povabljeni!

Dva požara. Na binkoštno nedeljo popoldne je pogorelo na Vinem vrhu, občina Sv. Križ pri Kostanjevici, gospodarsko poslopje, hlev, šupa in streha nove — dva dni prej dograjene hiše pri Pečcu. Kako je nastal ogenj, je neznano. — V nedeljo 14. t. m. okrog 18. ure pa je začelo goreti pri Turku na Kalcih, občina Cerklje ob Krki. Ogenj je uničil hlev, šupo in kolarnico. Gasit so prišli ognjegašci iz Sv. Križa in Cerklje. Kako je nastal ogenj, se ne ve. — Skupno škodo v obeh krajih cenijo do 1 milijona kron, dočim znaša zavarovalnina komaj par sto kron.

Polovične cene za potovanje v naše Primorje. Gospod minister za promet je odobril, da se morejo voziti obiskovalci našega Primorja in sploh krajev ob obali Jadranskega morja po železnici za polovično vozno ceno pod sledečimi pogoji: 1. Potniki morajo dokazati s potrdilom, da so bivali najmanj 14 dni v krajih na naši obali Jadranskega morja; ta potrdila izdajajo kopališki, občinski ali krajevni uradi; 2. potniki morajo pri odpotovanju kupiti celo enosmerno vozno karto, katera jim velja tudi za vožnjo nazaj, ako je na karta potrjen prihod in odhod z vlažnim postajnim žigom tako, da je iz žiga razvidno, da je bivanje v Primorju trajalo najmanj 14 dni; poleg tega je pri povratku potrebno potrdilo po točki 1.; 3. popust velja od 1. junija do 1. oktobra 1925 in sicer od vseh postaj drž. železnice in lokaln. v obratu drž. železnice in iz postaj bivše Južne železnice do postaj: Sušak, Bakar, Plase, Split in tudi preko ličke proge (po otvoritvi), Šibenik, Metković, Gruz, Zelenika. Od potnikov, ki ne bi imeli predpisanih potrdil odn. žigov se mora pobrati tarifna vozna. Prekinjenje vožnje dovoljeno v okviru določil prometne naredbe. Odprava se mora izvršiti z direktnimi voznimi kartami odn. belicami do namembne končne postaje. Popust velja tudi za inozemske potnike.

— Bluze najnovejše priporoča trdka Krištofič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 1447

Iz Ljubljane.

Žene, zdramimo se! Dočim se me borimo za našo enakopravnost, nas hočejo oropati še onih najbistvenjših pravic, ki smo jih že imele. Srbski državljanski zakon hočejo baje razširiti na celo državo. To bi pomenilo, da žena sploh ne bi mogla podedovati premoženja. Tedaj žene, mati, hči, sestra! Če nočete biti v lastnem domu uboga brezpravna para, dvignite se! Dokaži z energičnim protestom, da ne pustite teptati še tistih borih pravic, ki jih že imate! Prihiti na protestni shod v sredo, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionsko dvorano in pripelji jih čim več s seboj! — Združeno ženstvo v Sloveniji.

Na ženskem shodu, dne 17. t. m. ob 8. zvečer v Unionu referira o dednem pravu iz prijaznosti strokovnjak, vseučiliški profesor gosp. dr. Stanko Lapajne. Pristop ima vsakdo.

Slov. glasb. društvo »Ljubljana«. Danes, točno ob triletni na osmo uro zelo važna vaja celokupnega zbora. Ker je nastop tik pred nami, je dolžnost vsakega posameznega člana, da se vaje sigurno in točno udeleži.

Jubilej dela. Danes poteče trideset let, odkar je v službi pri Stavbni družbi kot kurjač zaposlen g. Luka Drmot. Častitamo njemu in trdki, ker ima pridnega, vestnega, marljivega in poštenega delavca. G. Luki Drmoti kličemo: Še mnogo let v zdravju in zadovoljnosti!

Redni občni zbor »Ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje« se bo vršil 30. junija ob 5 popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne z običajnim dnevnim redom. — Načelnik.

Profesor dr. Alojzij Zalokar, Tavčarjeva ulica 1, zopet redno ordinira.

Šolska razstava. Na Tehniški srednji šoli (prej Državni obrtni šoli) v Ljubljani bodo razstavljene risbe in ročna dela, napravljena na ženski obrtni šoli in na Kiparski šoli. Razstava bo vsakomur odprta v četrtek in petek (25. in 26. t. m.) od 10 do 12 popoldne in 3 do 6 popoldne. Istočasno bodo razstavljene tudi risbe, izdelane letos na strokovni nadaljevalni šoli za vajence grafičnih obrtov.

Proslava 50letnice obstoja II. mestne deške osnovne šole (na Grabnu) v Ljubljani, utegne biti po pripravah sodeč res nekaj posebnega. Ves učiteljski zbor je neumorno na delu, da se proslavi ta redek jubilej prav impozantno. Pa tudi poseben veselilni odsek, sestojč iz poštvalnih gospa in gospodičen iz Krakovega in iz Trnovega pripravlja za popoldne, dne 21. t. m. veliko narodno slavlje v Hribarjevem gaju. Priprani smo, da bo občinstvo nagradilo trud teh poštvalnih ljudi s tem, da bo v kar največjem številu posetilo to slavlje. Lepo bi bilo, da se zbore tako pri popoldanskim slavlju v šolski telovadnici kakor tudi pri popoldanskem zabavnem delu poleg vseh drugih tudi vsi tisti, že morda osi-veli možje, ki so prva leta ustanovitve obiskovali ta zavod. Natančni program proslave priobčimo prihodnje dni.

Iz štajerske.

Odličen somišljenik SLS umrl. V Rušah pri Mariboru je nenadoma umrl dne 12. junija g. Avgust Bečela. Privezoval je vinsko trto na brajdi; pri tem delu ga je zadela kap in je kmalu nato izdihnil. Bečela je bil marljiv kot čebela. Po poklicu je bil slikar. V Rušah je bil prvi organizator krščansko-socialnega delavstva. V mladih letih je bil iskren narodni delavec. Za Slovence je bil mož žrtvoval vse. Ob izbruhu svetovne vojske je bil z ženo vred aretiran kot »srbofil« in odveden v graške ječe. Veliko je pretrpel. Bečela je čital in naročeval vse naše liste. Imel je tudi dobrotekoče, a ostro pero. Po preobratu je v Rušah pomagal ustanoviti celo vrsto političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij. Agitator in ljudski govornik za našo stranko je bil, kakor malokdo. Vrlemu, izrednemu možu budi slovenska zemljica lahka! — Pogreb je bil veličasten, kakršnih starodavne Ruše še niso videlo mnogo. Izkazalo je umrlemu g. Bečeli zadnjo čast pet gasilnih društev, dve iz Ruš, potem iz Selnice, št. Lovrenca n. P. in iz Bistrice, potem Orli, godba iz Peka, domače učitelstvo, oba ravnatelja tovarne za dušik, gg. Mader in Krejčič z uradništvom, tovarnar Fogačnik z uslužbenci, ugledna rodbina Glavner, nadzornik monopolne uprave v tovarni vžigalic g. Nikolč in mnogo mnogo drugih. Domači pevski zbor mu je zapel pri domači hiši »Vigred se povrne«, pri odprtem grobu pa »Blagor mu«. Nesli so truplo rajnega domači gasilci, katerih tovariš je bil nad 30 let. Ob odprtem grobu je slavil č. g. župnik Ilc v krasnem, v srce segajočem govoru rajnega kot vernega katoličana, kot rodoljuba, ki je tudi na kulturnem polju neumorno deloval, kot zvestega sina svojega naroda, kot človeka, katerega je vse spoštovalo, ki ni imel osebnega sovražnika in kateremu so prišli izkazati zadnjo čast ne samo domači farani, temveč tudi mnogo prijateljev in znancev iz sosednih far in iz Maribora. Poslovil se je potem od rajnega v prelepem pesniško navdahnjenem govoru še g. Iv. Jug v imenu domačega gasilskega društva in gasilske zveze poudarjajoč njegovo več kot 30 letno delovanje za domače gasilstvo, tako, da ga je za te zasluge Njeg. Vel. kralj Aleksander odlikoval s srebrno kolajno. Ob govoru sta gnila občinstvo do solz. Pekerska godba je zavrnila žalostinko, položili so na grob vence in cvetje in se poslovili s težkim srcem od smrtnih ostankov Avgustina Bečela.

V Juršineh pri Ptaju je danes, 16. t. m. umrl oče g. dirigenta Zadržne gospodarske banke v Mariboru dr. Janko Kovačeca. Blagemu pokojniku svetila večna luč, preostelim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Srednja kmetijska šola v Mariboru sprejema prijave za vpis od 1. julija do najkasneje 10. septembra t. l. Šolsko leto pričinja 1. oktobra. Redni učenci lahko postanejo oni, ki izpolnijo sledeče pogoje: 1. Stari smejo biti največ 19 let, a najmanj 15 let. 2. Morali so uspešno dovršiti štiri razrede srednje šole (realne, realne gimnazije, gimnazije) ali popolno meščansko šolo. Nižji tečajni izpit se ne zahteva, neuspeh v klasičnih jezikih ne ovira prestopa. Kdor je napravil dvoletno nižjo kmetijsko šolo, mora položiti sprejemni izpit.

Prošniji za sprejem, katero je treba kotekovati z Din 5 + 20, je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko oz. odhodno spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. potrdilo staršev o vzdrževanju. 10 dobrih učencev bo dobilo štipendije po Din 400 mesečno. Kdor želi točnejšega navodila, naj zahteva od direktorja program.

Požar. Strela je udarila 14. junija ob 6 popoldne v poslopje Gašparja Pulka na Vodah pri Zetalah. Radi pomanjkanja vode je lesena hiša pogorela do tal. Iz goreče hiše so sosedje rešili, kar se je rešiti dalo.

IZ MARIBORA.

Osebnostna vest. Pri mariborskem okrožnem sodišču je imenovan za prav. prakt. A. Benedit. — G. dr. E. Vračko, dosedaj okrajni sodnik v Mariboru, je imenovan za okrajnega sodnika na stalnem mestu v Brezicah.

Strela ubila mladenčca. Dne 14. junija je strela ubila v bližini magdalenskega drevo-reda Viktorja Peklar, 19 letnega sina kovaškega mojstra Alojzija Peklar v Krčevini pri Mariboru. Okoli 6. ure zvečer je strela direktno udarila v njega. Bil je pri priči mrtve. Viktor je bil prvi in agilen član katoliške omladine v Mariboru. Pogreb se je vršil v terek ob ogromni udeležbi. Težko prizadeti naši Peklarjevi obitelji naše iskreno sožalje!

Restavrater »Grajske kleti«, znani šlahta, je izginil. Trgovski banki je zapustil več milijonov dolga. Šlahta je bil v Mariboru veliki sokolaš in orjunc. Še ni dolgo tega, ko so stebri SDS hoteli šlahti po vsej sili dobiti Trg Svobode za gostilniški vrt. K sreči je mestni svet odločil, da je ta prostor bolj potreben za trg s senom.

Vpisovanje v I. letnik drž. meškega učiteljskega šolskega leta 1925-26 bo dne 30. junija t. l. Vpisati se morejo le učenci, ki so napravili nižji tečajni izpit na srednji ali končni izpit na meščanski šoli. Prinesejo naj s seboj krstni list.

Velika nevihta je divjala v nedeljo popoldne nad Mariborom, njegovo okolico in po ptujskem polju. Padala je tudi toča, vendar ne prehuo.

Državna borza dela. Poročilo za čas od 7. do 13. junija 1925. Prostih mest prijavljenih 171. Brezposelnih 168. Uspešnih posredovanj 50. Odpotovalo 8. — Promet od 1. jan. do 13. junija 1925. Prostih mest je bilo 3037. Brezposelnih 4617. Uspešnih posredovanj 1321. Odpotovalo 319.

Izpred porote.

Slučaj Rudolf Weiss.

Iz našega včerajšnjega poročila o porotni obravnavi zoper požigalca Rudolfa Weissa je po pomoti izostala navedba, kako je obravnava končala. Porotniki so vprašanje glede krivde potrdili samo s 7 glasovi, zanikali pa s 5, in je bil Weiss potemtakem oproščen. (Za potrditev vprašanja o krivdi je potrebna dvetretjinska večina glasov.) Poroti je predsedoval dr. Zihner, votanta sta bila sodni svetnik Lenart in okraj. sodnik Kramer. Zagovarjal je obtoženca dr. Veble. Tožil je drž. pravdnika namestnik dr. Zorjan.

Uradna poverba.

V terek je stal pred poroto Ivan Eferl, rojen 22. dec. 1894 v Kresnici pri Mariboru, pristojen v St. Ili, oženjen zasebni uradnik v Mariboru. Obtožba ga dolži, da si je l. 1924 v Mariboru pridržal in prisvojil gotovino v znesku nad 5000 Din, ki mu je bila na podlagi njegove javne službe kot uradniku mariborske mestne občine izročena za razpečane šolske knjige. Pridržal in prisvojil si je torej zaupano blago in zakrivil s tem hudodelstvo uradne poverbe po § 181 k. z.

Obtoženec je kot poduradnik pri magistratu prejemal denar za knjige, ki jih je založila mestna občina, blagajna pa je izkazala primanjkljaj. Župan je odredil revizijo in nato ugotovil, da je obtoženec zase porabil 9607 dinarjev 65 p. dalje za prodane druge knjige 2000 Din, skupno 11.607 Din 93 p. Skupna škoda občine pa znaša 22.030 Din 73 p. Obtoženec je dejanje priznal, trdil pa, da je to storil radi bednega položaja.

Porotniki so stavljeni jim vprašanje glede dejanja potrdili, toda z 8 glasovi proti 4 izrekli, da je Ivan Eferl storil dejanje vsled neodoljive sile spričo slabega socialnega položaja in ženske bolezni. Sodni dvor je nato obtoženca oprostil.

Zloraba uradne oblasti.

Nato se je zagovarjal pred poroto Karol Kebrič, roj. 12. II. 1876 na Ptujski gori, pristojen v Ruše, okr. Maribor, oženjen, finančni podpredsednik v Rušah št. 92, nezakovan. Obtožba ga dolži, da je kot uradnik finančne kontrole v Rušah v službi zlorabil zaupano mu oblast v namenu oškodovati državo za znesek nad 2000 Din na ta način, da tekom leta 1923 ni pobral od vina Jožefa Muleja državne trošarine in si pri tem zaračunal sproti dolg, ki ga je imel pri Muleju Kupil si je bil namreč prečiha od Muleja id ga ni mogel plačati. Tudi ta obtoženec je dejanje priznal in se tudi izgovarjal, da ga je k temu koraku privedla revščina.

Porotniki so Franca Kebriča oprostili vsake krivde z ozirom na njegovo brezupno materialno stanje, bolno ženo in 6 bolnih otrok in izrekli, da je storil dejanje vsled neodoljive sile, nakaar ga je sodni dvor oprostil.

IZ CELJA.

Apel Celju! Krasne uspehe je pokazal sportni dan na polju lahke atletike pri mitingu S. K. Celje v Celju. Hvalevreden je rapiden razmah tamkajšnjega domačega kluba, veliko je delo v vseh panogah sporta pri aktivnem delovanju vseh sekcij pri tej poštici marljivih sodelovalcev! Tem činiteljem in graditeljem je samo za častitati. A kdo jih bodri? Njih naravni sportni nagon, veselje in uživanje pri sportu, nesebično špartansko pojmovanje te kulture. Vsako prosto minuto žrtvujejo za povzdigo celjskega sporta, za vzbujanje mladine, za širokogradno organizacijo kluba, za dvig povprečnega nivoja uspehov.

Skrb za telesno kulturo jih dela vztrajne, razvedrilo v sportu jih pa navdušuje. Trnjeva je pot takih delavcev, osobito tam, kjer so ovire, ker v oporo jim je edino njih idealna nesebičnost, ki jim vzdržuje vztrajnost! Kam bi se bil povzpeli že celjski sport, ko bi ne bilo ovir, kam bi zasloveli njega uspehi? Imamo zakrknje, ki menijo, da mladina ne rabi sporta, zato tudi predsodek o modernem urejenem igralskištvu v Celju, za katerega se poteguje S. K. Celje že peto leto pri mestni občini, a vedno z negativnim uspehom. Ganite se mestni očetje celjski, ne delajte ovir mladinskemu razmahu na sportnem polju, podpirajte jih v njih težnjah, nudite jim priliko za ureditev modernega igralskega, naraščajoč bo to v korist, mestu in sloves in kras, vam pa v čast.

Savinjsko orlovsko okrožje priredi dne 29. t. m. svojo okrožno prireditev na Polzeli. Prireditev bo celi dan in obeta biti ena najlepših orlovskih nastopov v okolici Celja. Na isto že danes opozarjamo svoje somišljenike, o katerih upamo, da se bodo te prireditve udeležili v največjem številu.

Na drž. realni gimnaziji v Celju so sprejemni izpiti za I. razred v petek 26. junija ob 8. dopoldne. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov in prinese s seboj krstni list in šolsko izpričevalo, na katerem bodi pripomba, da je izdano za sprejem v srednjo šolo.

Cvetlični dnevi v Celju. Pri nas se vrše cvetlični dnevi vsako nedeljo in vsak praznik. Prihodnji nedeljo ima tak dan olupševalno in tujsko prometno društvo.

Predrzi in nevarni tat. Že dalje časa je tuk. policija iskala nekega tatu, ki je s svojo zvitostjo, kakor tudi spretnostjo pokradel po mestu Celju veliko zlatnine, denarja, perila in drugih vrednosti. V soboto ga je končno dobila v svoje roke in oddala v zapore celjskega okrožnega sodišča.

Stanje kužnih bolezni v javni bolnici. Slučajev škrlatice je 11, tifusa pa 8, tako, da se je poslednje stanje povečalo za 5 slučajev.

Iz ostale Jugoslavije.

Kje bo stal Strossmayerjev spomenik v Zagrebu. Strossmayerjev spomenik, za katerega je napravil osnutek Ivan Meštrovič, je dovršen. Sedaj rešujejo v Zagrebu le še vprašanje, kje naj dobi veličastni spomenik primerno mesto. Po splošnem mnenju naj bi stal na Akademskem trgu. V to svrhu bo treba okolično primerno urediti: Akademija dobi drugo fronto, istotako se preuredi zunanost muzeja. Okoli spomenika pridržijo prostor za galerijo kulturnih delavcev iz Strossmayerjeve dobe.

Smrt jugoslovanskega umetnika v Parizu. V Parizu je umrl nasilne smrti akademični slikar Djordje Stanković.

Palata glavnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Prihodnji mesec začne v Zagrebu nasproti hotelu Esplanade graditi palata glavnega urada za zavarovanje delavcev. Palača bo približno enako razsežna kakor hotel Esplanade. Dela bodo dovršena v dveh letih.

Samoumor bančnega uradnika. V Zagrebu se je ustrelil 26 letni bančni uradnik Ivan Suzanić, ker se mu je nevesta odtujila.

Za železničarje penzioniste v Sloveniji.

Belgrad, 13. junija.

Kakor smo že na kratko poročali, je danes v skupščini odgovarjal finančni minister Stojadinović na vprašanje poslancev Franjo Žebota in dr. Andreja Gosarja glede izplačila penzij novopenzioniranih železničarjev v Sloveniji. Minister je odgovoril, da je ta stvar malenkostna in da prizadetim finančna delegacija že zopet izplačuje penzije.

Na svoj odgovor je dobil minister od interpelanta točen in oster odgovor. Med splošno pozornostjo je poslanec Žebot izvajal:

Z odgovorom gospoda finančnega ministra absolutno ne morem biti zadovoljen, ker se

njegov odgovor ne nanaša na resnični položaj cele stvari. Posebno ni res, kakor odgovarja gospod finančni minister, da vsi vpokojenci, na katere se nanaša moje in tovariša dr. Gosarja vprašanje, že redno prejemajo pokojnine. Gospod minister, do danes niti akti niso odšli iz Vašega ministrstva v Ljubljano! (Finančni minister dr. Stojadinović: Znaite to bolje nego ja.) Vem to natančno, gospod minister. Akti, ki se nanašajo na izplačilo pokojnin..., (Klici iz središča: So otišli v Rim. — Dr. Hohnjec: Ni treba, da bi hodili v Rim, ampak v Ljubljano jih je treba poslati. — Ivan Vesenjak: Ne smesite bednih ljudi.) Ti akti se nahajajo v personalnem oddelku finančnega ministrstva v sobi št. 10. Prosil bi gospoda finančnega ministra, da vpraša uradnika Joviča, kje so sedaj ti nesrečni akti.

Kar se tiče stvari same, naj velja sledeče pojasnilo: Vpokojevalci-železničarji v Sloveniji, ki so bili vpokojeni po novem zakonu o železniškem osebju, so že več mesecev v letu 1924 definitivno dobivali pokojnino in vse doklade stalno vsakega 1. v mesecu in sicer so dobili izplačane potom ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani. Do sem je bilo vse v redu. Kar naenkrat in sicer meseca aprila 1925 je dobil prvi del vpokojencev naslednji dopis ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani. To citiram radi tega, da gospod finančni minister ne bo mogel reči, da uporabljamo neistinite podatke. Ta dopis ravnateljstva državnih železnic se glasi:

Direkcija državnih železnic v Ljubljani

Oddeljenje za računovodstvo in finance.

Štev. 50.623-5 2-25.

Ljubljana, dne 28. marca 1925.

P. n.

Na podlagi akta Generalne direkcije državnih železnic — finansijsko oddeljenje br. 8.175-25 od 26. februarja 1925 Vas obveščamo, da plačate od 1. aprila t. l. naprej vpokojence, upokojene po novem zakonu, edino Ministrarstvo finansij in ne več ta direkcija sama.

Načelnik oddeljenja za računovodstvo in finance:

Arko m. p.

Enak dopis je dobil tudi drugi del upokojencev dne 1. maja t. l. Upokojenci so sicer dobili ta dopis, toda pokojnine niso dobili ne 1. aprila, ne za Veliko noč, ne 1. maja in tudi danes, ko imamo 13. junija, še niso dobili svojih pokojnin. (Franjo Smodej: Kako morejo potem živeti?) Niti za Veliko noč neusmiljena centralistična uprava ni dala tem ubogim ljudem, kar jim gre po zakonu. Prizadej se se obrnili na ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani in so prosili, naj se jim vendar pošlje toliko, da bodo imeli za vsakdanjo hrano zase in za svoje družine in da bodo mogli plačevati stanarino. Dobili so odgovor, naj se obrnejo direktno na gospoda finančnega ministra. Tam ležijo vsi akti in dokler finančno ministrstvo ne odredi, se pokojnine ne morejo nadalje izplačevati. Deputacija upokojencev, ki je poskušala že vse mogoče, da bi prišla do svojih pravic, je prišla nekega dne k meni in še k nekaterim drugim kolegom, in nas prosila, naj interveniramo za nje v svrhu nakazila pokojnin. Dne 7. in 8. aprila smo poslali gospodu finančnemu ministru dr. Stojadinoviću več brzojavk, v katerih smo ga prosili, naj vendar odredi, da se bodo pokojnine redno izplačevale. Gospodu finančnemu ministru smo tudi plačali odgovor, toda ta odgovor do danes še ni prišel v Slovenijo. (Finančni minister dr. Stojadinović: Ogovaram Vam sada.) O Veliki noči smo zopet brzojavili gospodu finančnemu ministru, naj se vendar usmili bednih upokojencev iz Slovenije, a zopet nismo dobili nobenega odgovora. (Fr. Kremžar: To je lep red v fin. ministrstvu. Če je tam taka uprava, ni čudno, da so tudi naše finance take!)

Da bo čaša bridkosti za te uboge vpokojence in njih rodbine še bolj polna, so tik pred velikonočnimi prazniki železniški vpokojenci dobili odredbo, da se jim ustavijo krediti v skladiščih živil za železniško osebje. (Kremžar: Fin. minister tega ne razume, ker še ni bil nikoli lačen!) Ker ima malokdo od teh vpokojencev kake prihranke, posojila pa ne dobijo, so morali mnogi prosjati okoli trgovcev in dobrih sosedov, drugi so pa morali zopet di-

rektno s svojimi družinami stradati. Gospod minister, to je bridko! (Franjo Smodej: Gospod finančni minister ne poslušaj. — Kremžar: On si misli, da je tako v redu; saj tudi on s svojo upravo za državo nikjer ne dobi kredita!) Mislim, da železničarji v Sloveniji te zapostavitve niso zaslužili. Da bi Vi, gospod minister, vedeli, koliko so ti železničarji ob zlomu Avstrije storili za našo novo državo, država tega ne bi storila. Takrat so slovenski železničarji noč in dan vršili svojo službo (Franc Kremžar: Iz lastne volje.), da, iz lastne volje, da so spravili prometne razmere v red in da pomagajo novi državi.

Poleg tega, da ti vpokojenci nimajo za preživljanje svojih rodbin potrebnih stvari, jih je pa zadnje dni zadelo še neko drugo zlo. (Tomo Popovič sedi blizu govornika in se ves čas ironično posmehuje. Dr. Hodžar Tomo Popoviču: »Zakaj se posmehujete bedi? Re-veži stradajo že skoraj 3 mesece. Vi se pa smejeje. Nesramnost, sramota!« — Tomo Popovič: »Mi smo stradali 3 leta.« — Dr. Hodžar: »Se Vam ne vidi, da bi stradali; če bi stradali, bi se danes ne posmehovali; sploh bi pa ne bili tu, kakor oni od vaših, ki so padli za domovino.« — Popovič se razburja in trdi, da je stradal. — Dr. Hodžar: »In če ste tudi stradali, se Vam gotovo ni nikdo posmehoval.« — Poslanec Branković: »Čas je potekel, govornik naj konča.« — Dr. Hodžar: »Vi niste predsednik! — Žebot naj tako dolgo govori, da bodo penzionisti dobili, kar jim gre, od golih besed finančnega ministra ne bodo sili.« — Kremžar: »Poslanec mora ministru dati točnih informacij, če mu jih ne dajejo njegovi uradniki.« Sedaj, ko je vladna večina tudi s pomočjo dveh slovenskih poslancev in sicer dr. Pivka in dr. Žerjave zvišala stanarino, ti ljudje ne morejo niti stanarine več plačati. V Mariboru je že več tožb proti ljudem, ker ne morejo plačati stanarine po novem zakonu. (Franc Kremžar: »Pivko glasuje za to, da je slovenski narod molzna krava.« — Klici v klopih Jugoslovanskega kluba: »Škandal, sramota.« — Franjo Smodej: »Lep zastopnik slovenskega naroda.« — Dr. Hodžar: »Doma protestirate proti davkom, tu pa glasujete zanje. To povejte na shodih, če si upate!« — Klici v klopih Jugoslovanskega kluba: »Kako morete proti eksistenčnim pogojem svojega naroda delovati.« — Andrej Bedjanič: Bova že skupaj prišla.« — Franjo Smodej: »Žerjav je vsaj zbežal iz zbornice.« — Kremžar: »Bivši Slovenec Pivko pa je sedaj ušel ven!«)

Vsled neprestanih naših urgenc je ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani nakazalo nekaterim teh vpokojencev, katerih pa ni 57, kakor trdi gospod finančni minister, ampak 420, začetkom maja vendarle neko akontacijo. Sicer ta akontacija ni bila tako velika, da bi mogli prizadejti zadostiti vsem svojim potrebam, toda od maja naprej, pa niti te akontacije ni več. Radi tega sva vložila s tovarišem dr. Gosarjem vprašanje na gospoda finančnega ministra.

Gospod finančni minister se izgovarja, da radi tega še ni rešil te zadeve, ker mora proučiti cel akt in ga poslati sem in tja. Vprašam gospoda finančnega ministra, kako je mogoče, da taka in tako enostavna stvar, ki ne potrebuje drugega, kakor da ji gospod finančni minister da svoj podpis, potrebuje tako dolgo pot, toliko časa, predno pride do rešitve. Kriv je temu nesrečni, birokratični centralizem, ohromela, zavožena centralistična uprava, ki celo našo državo spravlja v slabo luč. (Kremžar: »Treba je najprej imeti več srca.« — Škoberne: »Kedaj je še kak Žerjavovec imel srce za ljudstvo! Vidite, gospod minister, to je krivo, da ti ljudje še do danes niso prišli do svojih pokojnin in do svojih doklad. Vprašam Vas, ali je res treba vsako malenkost pošiljati v Belgrad? Ali ne bi bilo bolj praktično, da se uredijo stvari, kakoršna je ta, v področju ljubljanskega ravnateljstva in delegacije ministrstva finance? Za izplačilo teh penzij ni bilo treba gospodu ministru iskati novih virov, ker so pokojnine in doklade vpokojencem določene že v proračunu in dvanajstih. Akt o pokojninah je moral romati v Belgrad na vrhovno ravnateljstvo železnic, od tam je despal začetkom aprila v finančno ministrstvo in nato je legel prah na ta akt. Prepričan sem, če se ne bi poslanci SLS pobirgali za to zadevo, bi morali vpokojenci čakati gotovo še nad leto dni na svoje pokojnine. Vsled takega polževsko počasnega poslovanja v centralnih uradih, na tisoče aktov ne zagleda več belega dne. Narod, kakor tudi posamezniki imajo pa ogromno škodo. Kar je pa najhujše, ugled, avtoriteta državne uprave pada pod ničlo. Splošno velja pri nas pravilo, da je treba poslati v ministrstvo financ belo ženo smrt, in se gotovo ne bo več povrnila v Slovenijo. (Veslost.)

Predmetni akt je ležal v ministrstvu finance od aprila do večeraj in sicer v personalnem oddelku. Ali je zavlačevanje rešitve zakrivilo tudi prometno ministrstvo in podrejeni organi, je to druga stvar. Gotovo pa je, da je finančna uprava, predvsem pa gospod finančni minister kršil zakon, ko je ustavil brez vsakega povoda okoli 400 ubogim vpokojencem nadaljno izplačilo pokojnin. Izplačilo pokojnin bi se smelo ustaviti samo v slučaju disciplinarne preiskave.

Zakon o državnem prometnem osebju, ki je bil sprejet v narodni skupščini dne 2. oktobra 1923., objavljen v Službenih Novinah št. 251. z dne 1. novembra 1923 nikjer v nobenem členu v glavi IX., ki govori o vpokojencih in pokojninah, ne določa, da bi smela katerakoli

državna institucija bodisi ravnateljstvo državnih železnic, bodisi delegacija ministrstva finance brez povoda ustaviti železničarjem izplačilo pokojnine in drugih podatkov. Radi tega pravim, da je izvršil ne samo gospod finančni minister, ampak cela finančna uprava akt protizakonitosti. (Klici na levo: »Tako je!« — Falež: Sedanja vlada je sama protizakonitost!)

Radi tega, ker se je tukaj tako jasno kršil zakon in ker gospod finančni minister ni prav nič povedal, ali hoče povrniti škodo prizadetim in ali hoče za bodoče že v naprej preprečiti take krivice, zato z odgovorom gospoda finančnega ministra ne morem biti zadovoljen. Ne morem biti zadovoljen z njegovim odgovorom tem manj, ker se bojim, da se bo na enak način postopalo ne samo z železničarji, ampak tudi z drugimi državnimi nastavljenici in vpokojenci. (Živahno odobravanje in ploskanje na levo.)

Po svetu.

Ameriška žejja. Kanadska provinca Ontario je pred par tedni odpravila prohibicijo in dovolila točenje 4.4% piva. Od tega trenutka je postala pokrajina najplodnostnejša dežela za »tujski« promet. Iz vseh sosednih »suhih« pokrajin Združenih držav se vsipajo tje kaj množice žejnih Američanov. Koj prvi dan — 22. maja — so stočili gostilničarji v Windsorju za 150.000 dolarjev piva, a tekom manj nego 14 dni je obiskalo razna obmejna mesta nad 100.000 Američanov. Vsled tega so v Ontariju silno poskočile cene gostilniških lokalov. Steklenica piva stane 25 centov, kozarec 10 centov; dobi se tudi zajamčena »viska«, toda le proti zdravniškemu nakazilu. Drugače pa Američani kanadskega piva ne pohvalijo posebno; pravijo, da je premlado in novo. Neka pivovarna je razpisala 1000 dolarjev nagrade onemu, ki bi se s pivom upijal. Za nagrado sta tekmovala dva Fordova delavca; eden je spil tekom dneva 20, drugi 30 steklenic piva, a stave nobeden ni dobil, ker pivo sploh ni opojno.

Šula Anatole France. Anatole France pripoveduje: Neki dan sem šel kupovat klobuk. Trgovca mi je pred zrcalom ponujal klobuke razne oblike, ali kmalu sem rajši zamižal, ker sem uvidel prav tako kakor klobučar sam, da mi noben kaj dobro ne pristaja. Obupani klobučar je naposled pripomnil: Napravili Vam bomo klobuk po meri. Vzel je v roko klobučarski konformator in mehanika, zdaj stisnjena, zdaj razširjena mi je mučila lobanjo. Prodajalec je najmanj desetkrat vzel metro. Zdelo se je, da nobena oblika ne ustreza. Pa ker ni hotel tega povedati, mi je naposled obljubil, da mi pošlje narejen klobuk v hišo. Obrnil sem se in počasi stopal iz trgovine. Zato sem še slišal prodajalca, ki je zahrmlal: »Ta človek ima prav tako glavo kakor kak idiot!« — Ne smejajte se, preost, to je resna reč. Čez nekoliko let sem obiskal zavod za umobolne v Tourneville. Ravnatelj mi je pokazal precejšnje število svojih klientov. Pri zadnjem je pripomnil: To je poseben primer. Ta človek se je, za nobeno reč ne zmeni. Le pogledajte ga, da ne bo trenil z očesom, če ustrelim iz revolverja. In res je bilo tako. »No, vidite, topi, brezbrzični idiot, popolen idiot. Njegove vrste ljudje imajo posebno znamenje. Če se dotaknete njegovega čela nad obrvmi, začutite budo, to je zanesljivo znamenje. Vsi, kateri imajo tako budo, sodijo v blaznico. Brez pomsleka sem segel na čelo in — začutil budo. Zganil sem se, nič več nisem poslušal razlage ravnateljeve. Ko sem se poslavljaj, sem še pripomnil: »Gospod doktor, potipajte me na čelo, kaj čutite nad obrvmi?« — »Ah, Vi imate budo,« je prestrašeno pristavil. — »Torej?« Zmajal je z rameni: »Imate jo, v istini jo imate!«

Bogastvo Mrtvega morja. Prostornino Mrtvega morja cenijo na 120 milijonov kubnih metrov. Plast na površini vsebuje okoli 30 milijard ton raznih soli, poldruga milijarda je kalijum-klorida. Vsebinsko sedo cenijo na 34 odstotkov. Poskusi za pridobivanje so se dobro obnesli in se bo dobivanje kalija izplačalo. Pozneje bodo izkoriščali tudi zaloge fosfatov in asfalta. Ustanovljenih je že več družb, ki bodo v najkrajšem času začele.

Mož, ki 25 let šteje denar. Na blagajni angleške banke posluje že 25 let blagajnik James Scott. Njegovi prijatelji so izračunali, da je šla skozi njegove roke tekom 25 letnega njegovega poslovanja ogromna svota 80 milijonov funtov šterlingov ali 240 milijard dinarjev.

Odkrito glavno mesto tajinstvene države. Iz Londona poročajo listom: Angleški potovalec Hodges in arheolog prof. Gaun sta pričela kopati v britanskem delu Hondurasa (v srednji Ameriki), kjer sta odkrila ostanke glavne mesta neznane države naroda Majev. Mesto zavzema veličansko površino — obseg meri več milj — a je pokrito z namočeno glino in peskom ter poraslo s pragozdom. Pri prodiranju v džunglo so našli na 14 piramid, sestavljenih iz velikanskih, gladko obdelanih četverogelnih kamnov. Kako so Maji mogli te velikanske stavbe postaviti, je prava uganika, ker niso poznali kovinastega orodja. Nekateri kamni so okrašeni s prelepimi reliefi, fino izklesanimi v kamen, drugi pa z hieroglifi. Učenjaka upata, da jima odkrijejo hieroglifi marsikatero temno vprašanje glede zgodovine indijskega naroda Majev, ki so ga španski pustolovci po odkritju Amerike približno okoli leta 1530 uničili.

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri večer.

Sreda, 17. junija: BAGDADSKI BRIVEC. C. Četrtek, 18. junija: HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE. Poslovilni večer Hugona Zatheya. Izven. Petek, 19. junija: GLUMACI, CAVALLERJA RUSTICANA. Gostovanje Marija Šimenca. Predstava na čast udeležencev veterinarskega kongresa. Izven. Sobota, 20. junija: BAGDADSKI BRIVEC. Red E. Nedelja, 21. junija: Zaprtje. Ponedeljek, 22. junija: HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE. Red F.

Naznanila.

Stena presveta ima drevi v Jugoslovanski tiskarji sejo.

Kat. Prosvetno društvo v Dobu pri Domžalah ponovi na splošno sejo v nedeljo dne 21. junija slika izljudjenja v 4 dejanjih »BELE VRTNICE«. Ker s temi zaključujemo igranje za to sezono, vabimo vse ljubitelje igralske umetnosti iz bližnje in daljnje okolice, naj ne zamude zadnje prilike. Pred igranje taboriranje in petje. Sedeži po 7, 5 in 6 Din.

Senjakeško prosvetno društvo v Ljubljani vabi svoje člane in prijatelje, da se 21. junija udeležijo udeležijo društvenega izleta, ki se vrši v nedeljo, 21. t. m. na Zalostno goro pri Presejnjih. Vlak odhaja ob 6 zjutraj z glavnega kolodvora. Takoj po

prihodu vlaka ev. maša. Za kosilo bo preskrbljeno in stane za vsako osebo 10 Din. Prijave za izlet se sprejemajo v sredo in četrtek od 6.30—7.30 zvečer v društveni knjižnici v hiši g. Grabnerjeve v Florjanski ulici.

Članom bivšega I. jugoslovanskega polka v Sibiriji! Vsled velike važnosti in osebne koristi vsakega posameznika, sklicujem na soboto, 27. junija t. l. ob 8 zvečer pri Jernejcu (gostilna na sv. Petra cesti 85) prijateljski sestanek. Vabljeni so vsi dobrovoljci — Sibirjaki — nekdanjega I. Jugoslovanskega polka. Ker je brez imenika težko najti naslove, naprošam vsakega, ki dobi to vabilo, da obvesti o sestanku vsakega tovariša Sibirjaka, brez razlike čina. Kdor ne bi dobil vabila, naj mi že naprej oprostí in naj pride. Sestanek ni političen, ampak strogo stanovski, zato pridite vsi, ker drugače bo težko definitivno sklepati. V splošnem pride na razgovor: 1. Ali naj iščemo medsebojnih slikov. 2. Naši odnosi napram drugim dobrovoljskim organizacijam. 3. Kako zainteresirati narod in državo, da se omogoči povratek k ostalim ujetnikom iz Rusije. 4. Ohranitev naše zgodovine itd. Tu samo nekaj misli, da se razvidi namen sestanka. — Vsak naj o tem razmišlja in pride na sestanku s svojimi mogoče še važnejšimi predlogi. Tovariši, ki se sestanka ne morejo udeležiti, prosim, da pošljete pismeno svoje želje in predloge vsaj do 20. t. m. Vso pošto naslavlajte za enkrat na sklicatelja: Završnik Alfonz, učitelj, Ljubljana, Zaloška cesta 1-11.

Trgovsko društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da se izlet v Tržič v zvezi z ogledom tamošnjih tovarn, ki je bil namenastav za nedeljo dne 21. junija, ne vrši, ker so nastale nepredvidene ovire. O prihodnjem izletu sledi obvestilo pravočasno. — Odbor.

Gospodarstvo.

Konkurz. O imovini Josipine Klemenčičeve, trgovke z deželniimi pridelki in sadjem na Rečici pri Bledu je razglašen konkurz, ker je bilo poravnalno postopanje ustavljeno.

Občni zbori. Tiskarna »Sava« v Kranju d. d. 25. junija 1925; d. d. »Salus« v Ljubljani 26. junija 1925; Tvorica za dušik d. d. Ruše v Mariboru 26. junija 1925; Hranilno in posojilno društvo v Konjicah 26. junija 1925 (sklepanje o razidu društva); Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner d. d. v Ljubljani 30. junija 1925.

Odlok prihaja naš uvoz. V teku prvih 3 mesecev smo uvozili iz inozemstva, kakor smo že poročali, blaga za 2.128.395.296 dinarjev. Največ smo uvažali iz sledečih držav: Italija 432.4 milijona dinarjev ali 19.9 odstotkov vsega uvoza, Češkoslovaška 408 milijonov ali 19.2 odstotka, Avstrija 380.8 milijon ali 17.9 odstotkov, Anglija 233.1 milijona ali 11.1 odstotkov, Nemčija 181.3 milijona ali 8.5 odstotkov, Mažarska 86.5 milijona ali 4.1 odstotek, severne ameriške Združene države 76.3 milijona ali 3.6 odstotkov, Romunija 66.1 milijona ali 3.1 odstotek, Grška 63.7 milijona ali 3.0 odstotka, Francija 57.8 milijona ali 2.7 odstotka, Holandija 42 milijonov ali 2.0 odstotka, Poljska 32.8 milijonov ali 1.5 odstotka itd.

Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Avstrijo. Kakor javljajo iz Beograda, se bodo nadaljevala pogajanja med našo državo in Avstrijo glede sklenitve trgovske pogodbe dne 5. julija letos v Beogradu.

III. kongres trgovskih zbornic in Zveze izvoznikov. Dne 5. in 6. septembra letos se vrši v Beogradu III. kongres trgovskih zbornic iz cele države in Zveze izvoznikov. Glavna točka v dnevnem redu kongresa je referat o količini in vrednosti izvoza v dobi od 1. septembra 1925 do 31. avgusta 1926. Poleg tega bodo razpravljali o davčni zakonodaji in o socialno-političnih vprašanjih.

Gospodarski kongres v Ljubljani. Kakor je znano, je letošnji gospodarski kongres v Sarajevu sklenil, da se vrši gospodarski kongres v letu 1925. v Ljubljani. Ljubljanski Trgovski in obrtniški zbornici so poverjene priprave za ta kongres.

Zveza trgovcev v Zagrebu. Zveza trgovcev v Zagrebu je imela v nedeljo dne 14. t. m. svoj redni občni zbor. Na tem občnem zboru je podal predsednik Zveze daljši referat o stanju trgovstva in trgovine v Hrvatski in Slavoniji. Trgovstvo ne more izhajati radi napadne carinske, železniške, davčne in splošne zakonodajne politike. Na koncu govora je tudi pozval na sodelovanje one trgovce, ki stoji izven organizacij. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika Zveze gosp. Ernest Grünwald.

Zveza bank v Beogradu. Dne 14. t. m. se je vršil v Beogradu občni zbor Zveze bank, katerega so se udeležili zastopniki bančnih zavodov, ne samo iz Beograda, ampak tudi iz ostale Srbije. Po predčitanem poročilu predsednika g. dr. Vlade Markovića, ravnatelja Izvozne banke, se je razvila daljša debata, ki je prinesla tudi sledeče: Tajnik Zveze g. Mišić je na izvajanja predgovornikov, ki so predlagali podpiranje Zveze odgovoril, da ima Zveza bančnih uradnikov boljševiški značaj! Kritiziral so vladno valutno politiko v omejitvi poslovanja z devizami in valutami. V debati se je govorilo tudi o ustanovitvi enotne Zveze bank iz cele države, za kar se bo beograjska Zveza zavzela. Za predsednika so zopet izvolili g. dr. V. Markovića.

BORZA.

16. junija 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.1935—2.2235 (2.26—2.29), London 277.40—280.40 (278.85—281.85), Newyork 56.73—57.53 (57.18—57.98), Pariz 2.7550—2.8050 (2.7850—2.7850), Praga 1.6865—1.7105 (1.6975 do 1.7215), Dunaj 8.02—8.14 (8.09—8.21), Curih 11.06

do 11.16 (11.1450—11.2450). Promet slab, tendenca slaba.

Curih 8.9750 (8.95), Pešta 0.007250 (0.007250), Berlin 1.2230 (1.2260), Italija 19.90 (20.15), London 25.04 (25.02), Newyork 515.10 (515), Pariz 24.62 (24.90), Praga 15.2750 (15.2750), Dunaj 72.62 (72.50), Bukarešt 2.40 (2.40), Sofija 3.75 (3.75).

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstotno invest. posoj. 61.50 do 63. zaklj. 62, vojna odškodnina 200 den., Celjska posoj. 200—204, Ljublj. kreditna 225—265, Merkantilna zaklj. 102, Prašedion 8—808, Slavenska 68 den., Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 185 bl., Trbovlje 335—346, Vevče 100—112, Stavbna družba 265—280, 4 in pol odstotni zastavni listi 20 den., 4 in pol odstotno kom. zadolžnice 20 den.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukove parjene deske, od 27—100, od 2.50 m obroblj., I. in II. vrsta, 100 meja 1080 den.; smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. napr., 100 meja 250 den.; hrastova drva, 1 m dolž., suha, 100 meja 1. vag. zaklj. 80; bukova drva, 1 m dolž., suha, 100 meja 1. vag. zaklj. 50; žeslo, suho, zdravo, letošnje, 100 meja 35 den. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, par. Postojna trans. 460 bl.; pšenica avstralska, par. Postojna trans. 450 bl.; otrobi pšenični, juta-vreče, 100 meja 200 bl.; ječmen, orig., srbski, 60 kg, 100 meja 325 bl.; fižol, ribničan, orig., 100 meja 250 den.; fižol, koka, orig., 100 meja 250 den.

Dopisi.

Iz Cerkelj na Dolenjskem. (Potegnjeni Krško-vaščani.) Nek neveden iz Krške vasi je pred mesecem dni objavil v »Jutru«, da se bo v Cerkljah gradila nova občinska hiša, ki bo stala nad 3 milijona. Ko so Krškovaščani to brali in zvedeli, so se prvo nedeljo zbrali in odšli v Cerklje v občinsko pisarno razgrajati. Ko jih je g. župan poučil, da ni tozadevno še nikakega sklepa, so odšli svojo nevoljo zalivati k mesarju. — Tisti, ki jih je tako grdo potegnil z dopisom v »Jutru«, bi zaslužili, da bi mu jih našvrkali po balkansko.

Krško. Naš stari gospod dr. Romih, ki so z občno se izpred leta 1910. v nektrnem sorodstvu, se hvalijo, da bodo v sedanjem ugodnem času, ko vlada občino tajništvo SDS, dosegli delitev naše občine na ta način, da postane naše mesto, kar nas je »pugarjevc«, samostojna občina; okolica — t. j. »kmetje« pa naj bodo občina za-se. Z drugimi besedami se pravi: Kmetje okoliške občine naj v prihodnje vzdržujejo obo občini — mesto Krško in okolico Krško. Notorično je namreč, da živi mesto le od kmetov iz cele sedanje občine, ker bi »purgarje« prav kmalu o Sv. Jakobu zmznili, če bi jim ne nesla okoliška kura-kokodajca zlata jajca. Vseeno pa upamo, da so naš bivši župan pregledali naročili smodnik — če so ga res — za slovenost praznovanja o priliki, ko bodo morda po njihovih željah in nadah prvi samostojni župan. Morda pa čakajo, da pri tisti slovenski priliki »odrinejo« v naši sedanji valuti tistih 10.000 zlatih kronic, že vedo katerih od takrat, ko so bili še župan. Dobro je, da tega ne pozabimo, če pride do samostojne občine mesta Krškega, ker »dobiš« bo takrat salamensko treba. Kaj pa, če bo oblast drugčnega mnenja in bo morda vendar le pogumtala pri svoji bistrovitosti, da bi bila življenjska moč novorojenega šibkega otroka v gospodarskem oziru bore majhna. Vodena glava, če še tako velika, brez krepkega trupla ne živi niti en dan! — Samo politične pretenzije pa so za življenje občin — od muh.

Cerknica. Gasilno društvo Dolenje Jezero pri Cerknici priredi v nedeljo, dne 21. junija v nalašč zato zgrajenih ladjah zabavno vožnjo po Cerkniškem jezeru. Tudi vožnja v posameznih čolnih bo posetnikom na razpolago. Odhod iz Vodnosa ob 14. Pristanek na otoku Gorčiče. Ob 17 povratek v Dolenje Jezero, kjer se razvije prosta zabava na veseličnem prostoru. Med vožnjo po jezeru in na prosti zabavi svira dobroznana Domžalska godba. Kdor se za nedeljo še ni odločil, kam jo obrne, naj ne zamudi prilike in naj pride na Cerkniško jezero. Ne bo mu žal! Tudi zveza vlakov je prav pripravna. Iz Ljubljane ob 6.02 in 8.40, v Ljubljano iz Raketa pa ob 21.30. Posetnikom-izletnikom se nudi prilika lepega užitka v prosti naravi na svetovnoznano »Cerkniškem čudcu. Zato v nedeljo hajd na Jezero!

Iz Hrastnika. Pri nas v Hrastniku se gode zelo čudne stvari, posebno pa v kemični tovarni. Tu je neki gospod, ki delavce ne čeni po njihovem delu in zaslugi, marveč zgolj po tem, če so pristajali Orjuno. Nedavno so v odsotnosti g. ravnatelja Orjunaši v tovarni silno dvignili glave. Posebno dva brata, ki sta v veliki milosti pri nekem gospodu, sta grozila delavcem, da bo kmalu po celi tovarni tekla kri, da bodo delavci vedeli, kaj je Orjuna. Nekemu pazniku, ki je že 30 let v tovarni v službi, sta grozila, da bo moral s svojega mesta. Vendar je pa poskrbljeno, da orjunska drevesa le ne morejo zrasti v nebesa, ker imajo zadnjo besedo drugi ljudje,

ne pa dotični gospod, ki je vnet za Orjuno. — V Hrastniku bi imela stanovanjska policija lepo nalogo, da pregleda stanovanja. Posebno pri »Možini« bi imela kaj videti. Morda se le kdo agane in poskrbi, da se to stanovanje pred zimo popravi. Pa še druge razmere kriče tu po nadzorniku; zadnjič so čistili neko stranišče, a gnojnice so zlivale v neposredni bližini stanovanj, tako da se je širil neznošen smrad. Za take stvari naj bi se raje brigal gospod iz tovarne, ne pa za Orjuno, posebno kadar je v službi.

Grizel. Razmere v državnem premogovniku Zabukovci kriče po temeljiti izpremembi. Odločujoči gospodje v prvi vrsti so pokrovitelji Orjune; na njenih sestankih so točno zraven, a kolikokrat so bili v treh mesecih v jami, kamor bi morali po svoji službeni dolžnosti vsaj dvakrat na teden? Kolika je njihova nepristranost nasproti delavstvu, izkušajo delavci, ki jim politično niso po volji. Tako stvari ne morejo iti dalje in je čas, da se v upravi državnega premogovnika napravi red!

Krmelj. V Jugoslaviji imamo že nekaj zakonov v varstvo dela, toda tu v Krmelju se za te zakone nihče ne zmeni. Tu neomejeno pašujejo močno tuji, ki smatrajo nas delavce-Slovence za sužnje, ki morajo biti še veseli, da jim tuj bič pleše po hrbtu. Delavec jima nikdar ne napravi dovolj in po volji, a vsako najmanjšo priliko porabi, da delavcu naložijo globo. Nabira se kazni na kazni, tako da je delavec družbi kmalu toliko dolžan, da nikdar odplačati ne more in dobiva le toliko od svoje plače, da si za silo ohrani golo življenje. O Veliki noči so prinesli takega trpina iz jame, a ko je še ležal na mrtvaškem odru, so že gonili iz stanovanja vdovo z dvema otročičema. Ta sirota še do danes ni nič dobila od tovarne. V Krmelju nihče ne pozna nedeljskega počitka, v delavnik in praznik se edla po 16 ur na dan ali kolikor se zdi mogotnikom potrebno. Če pokličejo, je treba vstati tudi ponoči in iti na delo, drugače je takoj kazen 30 do 50 Din. Sirotašne ženske vdove z mnogimi otroci morajo opravljati moška dela, voziti premog, riniti vagonne itd.; plače imajo do 20 Din na dan. Ako delavka le malo postane, se kam nasloni, ima takoj kazen 5 Din. Moški zaslužijo 20—30 Din na dan, a delajo nadure. Ako kdo ne dela nadur ali ne pride v nedeljo na »šht« itd., je kaznovan s 15—30 Din globe. Ali je vse to res dovoljeno? Poklicane oblasti naj vendar posvete nekoliko pozornosti razmeram v krmeljskem premogovniku.

Prosveta.

JAVNE PRODUKCIJE GOJENCEV DRAMATIČNE ŠOLE.

Na javnih produkcijah dramatične šole, ki so se vršile v dramskem gledališču 2., 12. in 14. junija, je nastopilo lepo število gojencev in gojenk iz treh tečajev z deklamacijo, v scenah, igri in ritmiki, tako, da je slika o delu te institucije precej jasna. Ni mi znana podrobna uredba šole, niti ne poznam uloge posameznih učiteljev. Zato hočem ugotoviti nekaj splošnih pomislekov, ki so mi jih prinesle tri produkcije.

Nikdo ne pričakuje od gojenca dramatične šole perfektnega igranja ali izrednega ustvarjanja težavnih ulog. Po raznih naporih v letošnji dramski seziji smo posebno pričakovali od mladih učencev, da pokažejo vključ morda nedostatni igralski formi nekaj neprirejane nature, malo elementarnega temperamenta, ki bi upravičeval pričakovanje dobrega igralskega razvoja v bodočnosti. In še najbolj smo pričakovali vsega tega od gojenk, kajti naša drama baš tu potrebuje svežega naraščaja. Dramatična šola nam je pokazala v nastopajočih adeptih vso polituro, ki jo more dati le šola, katera se ne ozira na razvoj individualnosti, ampak skuša čimprej vcepiti oni inventar igralskega rekvizita, ki tudi samostojnejše talente počasi preraste in poplavlja njihovo ustvarjanje. Le povprečnost dobro uspeva v takem ozračju, a to bogme ne sme biti namen šole. Vsakdo je opazil, da imajo nastopajoči učenci svoje vzore v posameznih slovenskih igralcih in da jih — hote ali nehoti — posebno v napakah govora — prav vneto posnemajo. Kakor je to dejstvo razumljivo, vendar pričakujemo od šole, da tak nedostatek opazi in ga skuša z vsemi silami odpraviti. Kajti v bodočnosti bi pomenila taka domača reja pravcati zastoj razvoja, ko vendar tako zelo potrebujemo pritoka sveže krvi.

Mladina je nastopila po večini brez treme, sigurna svoje posnete vloge; kot smo

željno iskali, nismo mogli zaslediti iskre same mostojnega ognja v vsem pestrem repertoarju. Zunanost nastopa je bila na račun lastne misli in življenja vse preveč rutinirana, tako da so celo gojenke večkrat absolvirale svoj part s čudno čuvstveno odsotnostjo.

Jezikovna plat nastopajočih gojencev je docela nedotaknjena. Vsakdo govori, kot je in zna; tu bi se morala poznati šola najmočnejše, vokalizacija, naglas, ton — vse je še grobo neobdelano. Posledica kulta zunanosti se je pokazala že pri deklamacijah, ki so se vršile po večini brez globljega razumevanja vsebine, tako, da je bila vsa dramatična zgradba slabotna in deloma napačna (Krot, Otthelov govor). Pretežaven je bil za gojenca Shakespeare, dasi sta tu Viola in Malvolio pokazala veliko spretnost. Če bi prišla vzgoja naraščaja pri temeljnih govora in prepuščala več iniciative individualnemu talentu ter pokazala na malih, smiselno izbranih primerih napredek gojencev, bi bilo lažje presoditi, koliko ima vsak talenta in moči za bodoči razvoj. Dobre volje in navdušenja povprek ne manjka; le škoda, da je šola potratila preveč dela za posteriorne stvari, ko je zanemarila jezik in razumevanje. Igralčev fond je njegova vzgojena notranjost in pa šola organa sama zunanost pa vodi v konvencionalnost in ustvarja nezanimivo povprečnost. Ko bi dramatična šola pravilno usmerila svoje delo, bodo gotovo odpadli razni »svobodni« nastopi mladine, ki niso nič drugega, kot ventil nerazjasnjene hrepenenja po reformi. M.

Jugoslovanski večer v Parizu. Svobodno vseučilišče pariškega pesnika in misleca Aleksandra Mercereana priredi 18. t. m. velik jugoslovanski večer pod predsedstvom našega poslanika M. Spalajkovića in profesorja na Sorbonni M. E. Haumanta, podpredsednika zavoda za slovanske študije. Profesor A. Arnaudović bo predaval o temi: »Eno uro v družbi vil, vitezov in velikanov«. Predavanje bo dopolnjevalo skiptične slike iz naše zgodovine, književnosti in umetnosti 12 projekcijskih slik bo pojasnjevalo povest o Martinu Krpanu. Po predavanju bo plesala gđ. Ruta Vavpotičeva »Grotosque« po kompoziciji L. M. Škerjanca. Na klavirju jo bo spremljala gđ. Jadviga Poženelova. Gđ. Vida Jerajeva bo igrala na gosli slovenske narodne pesmi, prirejene od profesorja Jeraja. Gospa Dara Nestorovič in g. Sava Moič bosta pa tolmačila kompozicije raznih jugoslovanskih skladateljev.

PAINLEVE V PARIZU.

Pariz, 16. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Painleve se je včeraj vrnil v Pariz. Tekom tega tedna bo francoski parlament razpravljal o marokanskem vprašanju in verjetno je, da bo zahteval Painleve nove velike kre-dite za vojno v Maroku.

ITALIJA PRIDRŽALA AFGANISTANSKO LADJO.

Rim, 16. junija. Italijanska vlada je v italijanskih vodah pridržala parnik, ki je naložen z blagom za Afganistan. S tem si hoče zagotoviti plačilo odškodnine za usmritev inž. Piperna.

Iz ženskega sveta.

Kaj in kako smeš govoriti z otrokom.

Velik blagoslov je za otroka, če govoriš z njim veliko več in veliko manj, kakor se navadno z otroci govori. Manj govori z otrokom o njem samem, ničesar na njem ne graja in ne hvali. Več pa govori z njim o drugem in drugih; pripoveduj mu lepe pravljice, govori mu o otrokih, ki se igrajo z njim, o živalih, rastlinah itd. Pokaži mu jih in opiši jih. Kroti sam sebe in ne graja takoj, če ti ta ali ona otrokova napaka ni všeč in te jezi. Pokaži mu svoje nezadovoljstvo z molčanjem, in

Ljubezen in zlato. 112

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Bil je ves izpremenjen. Noben liter kocktailov mu ni nikoli pognal tolikega plamena v lica niti tolikega ognja v oči. Kopajočega je obšla nekdanja strast, ki je obvladovala večino njegovega življenja. Polastila se ga je neka blaznost, ki je očito naraščala od trenutka do trenutka. Delal je kakor nor, da je težko sodel od naporov in mu je znoj kapljal z obraza na tla. Raziskoval je preko ploščine plazja do nasprotne strani žile in zopet nazaj. Na sredi je kopal in grobel v rdečo vulkansko prst, ki jo je izpral dež raz krusčevga se griča zgoraj, dokler mu ni odkopal kremenca, razpokanega kremenca, ki se mu je lomil in drobil v rokah in bil je videti poln prostega zlata.

Včasih je sprožil majhne plazove zemlje, ki so mu zagreblili delo in ga primorali, da je iznova kopal. Enkrat ga je tak plaz odnesel petdeset črevljev globoko po cañonovem pobočju, a se je ujel in je zopet zlezel navkreber, ne da bi postal, da bi prišel do sape. Zadel je ob kremenjak, ki je bil tako razpadel, da je bil skoraj ilovici podoben, in tukaj je bilo še več zlata kot drugod. Preiskaval je stene žile kakih sto čevljev navzdol in navzgor. Zlezel je celo preko cañonovega roba, da najde ob pro-

čelju griča znamenja na vrhu ležečih plasti. Pa to je lahko počakalo in odhitel je nazaj k svoji najdbi.

Kopal je z isto blazno naglico, dokler ga ni utrujenost in neznozna bolečina v križu prisilila, da je prenehal. Vzravnal se je držeč v roki še bogatejši kos z zlatom napolnjenega kremenjaka. Ko se je sklonil, mu je znoj curljal s čela na zemljo, in mu zalival oči, da mu je jemal vid. Obrisal si ga je s hrbtom roke in zopet začel pregledovati zlato. Soditi po tem, kar je imel v roki, bi tona zemlje dala za trideset do petdeset tisočakov zlata — o tem je bil prepričan. In ko je zrl na rumeno vabo, lovil sipel in si brisal pot, ga je prešinila neka misel in se je zopet lotil dela. Videl je sled, ki je morala potekati iz doline navzgor in preko gorenjih pašnikov, določil stopnje in si gradil most, ki bi držal preko cañona, tako da mu je bil kakor resničen pred oči. Na drugi strani cañona je bil pripraven prostor za izpiralno in drugo napravo; takoj jo je postavil tja, in postavil je tudi brezkončno verigo s posodo za prst, ki je visela na kablju, se poganjala po težnosti in prinašala rudo čez cañon do drobilca kremenca. Podobno mu je pred oči vzrastel cel rudokop in pod njim — predori, rovi, mostovži in dvigala. V ušesih mu je donelo streljanje rudarjev in od onstran cañona je slišal bobnenje stop. Roka, ki je držala grudo kremenca, se mu je tre-

sla in v želodčni globini je čutil utrujeno, nervozno utripanje. Zdajci mu je bilo, kakor da bi si pozelel pijače — viske, koktala, karsibodi, samo pijače. V tistem hipu pa, ko ga je še vedno obhajalo to novo vroče poželenje po alkoholu, je zaslišal iz daljave rahli glas Dede, ki je klical:

»Na, pi, pi, pi, pi, pi! Na, pi, pi, pi!«

Začudil se je nad časom, ki je bil pretek. Ona je že nehala s šivanjem na verandi in krmila piške pred večerjo. Ves popoldan je bil minul. Še misliti si ni mogel, da je bil toliko časa z doma.

Zopet se je oglašilo klicanje: »Na, pi, pi, pi, pi, pi! Na, pi, pi, pi!«

Tako jih je vedno klicala — najprvo petkrat in potem trikrat. Ze zdavnaj je bil to opazil. In iz teh njenih misli so vzklikale druge misli, ki so naredile, da se mu je silen strah počasi prikazal na obrazu. Dozdevalo se mu je namreč, da jo je bil skoraj izgubil. Niti enkrat v teh blaznih urah se ni spomnil nje in vsaj v toliko je bila v resnici izgubljena zanj.

Vrgel je grudo kremenca na tla, zdrknil po plazju nizdol in naglo odhitel po stezi. Ob robu poseka je jel stopati bolj počasi in se je skoraj plazil do ugodnega mesta, od kjer je mogel neviden izgledavati. Krmila je piške, metajoč jim perišča žita in smejoč se njihovim burkam.

Pogled nanjo mu je olajšal panični strah, ki ga je bil prevzel, in stekel je po

Kolesa J. Gorec

Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi!

stezi nazaj. Iznova je zlezel na plaz, a to-pot je zlezel višje, noseč seboj kramp in lopato. Iznova je naporno, blazno delal, tokrat z drugim namenom. Delal je pre-mišljeno, odgrebal plaz rdeče zemlje za plazom in jo vsipal navzdol in pokrival vse, kar je bil prekopal, prikrivajoč dnevni svetlobi zaklad, ki ga je bil našel. Podal se je celo v gozd in nagrabil cela naročja prejšnje leto odpadlega listja in ga stresal po plazju. Vendar je to opustil kot prazno delo, pa je vsipal nove plazove zemlje na prizorišče svojega dela, dokler ni bilo videti nobenega znamenja naprej štrlečih sten žile.

(Konec sledi.)

Obleke Jos. Rojina Ljubljana

kupite naj-ugodnejše pri

z obraza naj ti bere, da nekaj ni prav naredil. Napako naj čuti na naravnih posledicah. Pusti mu notranjo srečo in zavest, da se mu dobro godi. Nikdar v otrokovi prisotnosti ne govori, kaj je prav rekel in naredil in kaj ni bilo prav, ali pa tudi, kaj mu dobro pristoji in kaj ne. Smiliti se nam morajo oni otroci, kojih pozornost je prevečkrat obrnjena na nje same. Ne ranijo jih samo karajoče besede, škoduje jim tudi tisto večno: ti si..., ti imaš..., ti boš..., tako da se slednjič iz samega tice nič več ne spoznajo. Potem se pa mati še čudi, da se iz te lutke razvije egoist, da ne uboga in ni pazljiv, da nima globine in bogastva duha in čuvstvovanja. Če hočeš, da bo otrok ubogal, pazil, da bo v globoki notranjosti bogat, tedaj ne govori skoraj nič o njem samem, tembolj ga pa opozori na vse lepo in dobro v njegovi okolici!

Cerkveni vestnik.

Ljubljanska sodaliteta se snide danes ob 5 popoldne v semeniški kapeli in dvorani. Poroča g. prof. dr. Jos. Debevec: Klasična izobrazba in duhovnik. Predsednik.

Dijaški vestnik.

Akadska kongregacija ima svoj zaključni sestanek danes ob četrta na 21 v kapeli frančiškanskega samostana, drugo nadstropje. — C. A. M.

Orlovski vestnik.

Krekovo orlovsko okrožje vabi vse prijatelje orlovstva na celodnevno prireditev, ki bo 19. julija v Stari Loki. Natančnejši spored še objavimo. Le toliko izdamo že danes, da tolike čete telovadcev loška okolica še ni videla, kakor jo bo ob tej priliki.

Pevski vestnik.

Pevski zbor Glasbene Matice. V sredo 17. t. m. ob 20 sestanek in vaja mešanega zbora. Odbor. Pevski zbor Glasbene Matice ima svoj redni občni zbor v petek, dne 26. junija t. l. ob 20 v pevski dvorani Glasbene Matice, Vegova ulica 6-II. Odbor.

Turistika in sport.

Kolesarsko in motociklistično društvo »Savac« v Ljubljani vabi vse dirkače na sestanek, kateri se vrši v četrtek točno ob pol 8 zvečer v društvenih

prostorih na Karlovski cesti 4 glede prijav za nedeljske kolesarske dirke podsvetja za Slovenijo in kolesarske sekcije S. K. Primorja v Ljubljani.

Motoklub Slovenija priredi dne 28. in 29. junija 1925 pomladanske medklubske motociklistične in kolesarske dirke na Teznu pri Mariboru s sledečim sporedom: Dirka za motorna kolesa in kolesarje. — Dne 27. junija 1925. Pozdravni večer pri Gambirinu ob 20. Dne 28. junija 1925. Dopoldne propagandna vožnja za avtomobile in motorna kolesa. Zbirališče na Trgu Svoboda. Pričetek tekem ob 14 na Teznu. 1. Pozdravna vožnja avtomobilov, motorjev in kolesarjev: 2 kroga. 2. Kolesarji juniorji: 3 krogi, 3 kolajne, prijavina Din 20. 3. Pomožni motorji do 125 cm cil. vseb.: 5 krogov, 1 častno darilo 2 plaketi. 4. Motorna kolesa do 125 cm cil. vseb.: 5 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 20. 5. Izločilna dirka kolesarjev: 5 krogov, 3 kolajne, prijavina Din 20. 6. Motorna kolesa do 250 cm cil. vseb.: 7 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 20. 7. Motorna kolesa do 350 cm cil. vseb.: 10 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 50. 8. Motorna kolesa s priklopcem do 600 cm cil. vseb.: 10 krogov, 1 častno darilo, prijavina Din 50. 9. Ghim-Khana vožnja za motorje: 8 točk, 1 častno darilo, prijavina Din 30 (ocenjuje se po točkah). 28. junija zvečer komerz pri Gambirinu. — Dne 29. junija 1925. Dopoldne treniranje dovoljeno do 10. Pričetek tekem ob 14. 1. Glavna dirka kolesarjev: 5 krogov, 1 častno darilo, 2 kolajni, prijavina Din 20. 2. Motorna kolesa

do 500 cm cil. vseb.: 20 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 50. 3. Parna dirka (dirka v pari) kolesarjev: 2 častni darila, 4 kolajne, prijavina za vsakega vozača Din 20. 4. Motorna kolesa do 750 cm cil. vseb.: 20 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 50. 5. Motorna kolesa do 1000 cm in preko cil. vseb.: 30 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 50. 6. Motorna kolesa s priklopcem preko 600 cm cil. vseb.: 20 krogov, 1 častno darilo, 2 plaketi, prijavina Din 50. 7. Glavna tekma za prvenstvo Slovenije, dopustna vsem kategorijam za vse klube v Sloveniji: 50 krogov, 1 častno darilo, venec s trikoloro, prijavina Din 50. 8. Kilometerska dirka z letičim startom za motorna kolesa: a) brez in b) s priklopcem za najboljši čas dneva. 1 častna diploma. 9. Ghim-Khana vožnja za avtomobile (dame in gospe): 8 točk, 1 častno darilo, prijavina Din 200. — Razdelitev daril pri Gambirinu ob 20. — Prijavnine in propozicije za prireditev so vsem interesentom na razpolago vsak dan do inkl. 26. junija med 19. in 21. uro v klubovem lokalu hotel Miklič Kolodvorska ulica. — Odbor.

Poizvedovanja.

Nasla se je pod Tivolijem na klopi ročna torbica z manjšo vsoto denarja in drugimi malenkostmi. Dobi se pri Jos. Habichtu, Tabor 5, prtilišče.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakom!

Iščem POSTREZNICO

(kuharico) od 9—4 popoldne. Plača 300 Din in hrana. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 3949.

Učenka

poštenih staršev, ne pod 16 let, močna in ubogljiva, z najmanj 2 razr. mešč. šole, se išče za mešč. trg. v Ljubljani. — Ponudbe na upravo lista pod: »Zanesljiva« 3948.

Dva vajenca

ki bi imela veselje do usnjarske obrti, sprejme usnjarna FR. RUMPRETH, KRŠKO.

KNJIGOVODJA

samostojen bilancist in kalkulator, verziran posebno v lesno indust. stroki, samec, išče stalnega mesta. Zmožen elov. in nem. ter vseh pis. poslov. — Dopisi pod »Bilancist« št. 3943 upravi lista.

Samostojni, prvovrstni

KROJAŠKI MOJSTRI dobe vsako množino konfekcijskega dela na dom. Vprašati: Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & Komp., Ljubljana, Emonska cesta 8.

Prodajalko

izučeno v trgovini s steklom in porcelanom — se takoj sprejme v stalno službo. — Samo pismene ponudbe na JULIJ KLEIN, LJUBLJANA poštini predal št. 40.

DRAŽBENI OKLIC.

Dne 20. junija 1925 ob 10 dopoldne se prodaja v Platin pri Rakeku na javni dražbi lepa prtilična HIŠA z gostilniškimi prostori, vsa podkletena z živinskimi in svinjskim hlevom, sadnimi in zelenjadnimi vrtovi, cenjena na 56.000 Din. 3945

Klobuki

in SLAMNIKI po skrajno znižanih cenah! Samo kratek čas! — Trgovina KREJČI, Wolfova ulica 5.

STULEN - MLIN

stalno vodo in gospodarskim poslojem, blizu kolodvra, se vzame v najem. Ponudbe pod »Stulen mlin« št. 3927 na upravo lista.

Dvokolesa otroški

VOZICKI, pnevmatika, znižane cene. Ceniki franko prodaja na obroke. — »TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Kolodvorska cesta 4. 3561

Razpis službe.

Mestno županstvo Kostanjevica razpisuje službo

občinskega tajnika

z mesečno plačo 1000 Din. Zahteva se popolna izvežbanost v vseh občinskih poslih. Prosilci naj vložijo svoje prošnje, opremljene z dokumenti in spricvali o sposobnosti, na županstvo Kostanjevica do 28. junija 1925. Nastop službe takoj. 3953

Lepa aloa

naprodaj. — Na ogled od 12—3 popoldne. Naslov v upravi lista pod št. 3942.

NOVA ŠUPA

z opeko krita, 9m dolga, 4m široka, je naprodaj v Spod. Šiški na cerkvenem stavbišču. 3947

POZOR, KMETOVALCI in OBRATNIKI!

Prevozniki mlini za domače mletje (pogon 2—3 KS) so na ogled in prodajo pri: PODBOJ, Sv. Petra c. 95.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

Registr. blagajna

(National cash), velika, izborna ohranjena, je ceno naprodaj. — SEVER & Komp., Ljubljana. 3874

Pristni naravni

MALINOVEC

z najboljšim sladkorjem vkuhan v steklenicah in sodčkih na drobno in veliko nudi lekarna dr. G. PICCOLI Ljubljana

Železna ograja

za grobnico, dobro ohranjena, se prodaja pri sv. Krištofu. Cena se izve pri cerkveniku istotam. 3905

KAJ VAM SE VEDNO NI

ZNANO, da se najceneje in najbolj oblačijo v detajlni trgovini konfekcij. tovarne FR. DERENDA & CIE.

na Erjavčevi cesti št. 2, nasproti Dramskega gledališča. Ravno kar došli modni platnени sukniči in se dobe že od 70 Din naprej. Bogata zaloga vsakovrstnih OBLEK za gospode, dečke in fante po konkurenčnih cenah. — HITITE, da ne ZAMUDITE.

Krasni lokali

za manufakturno in damsko konfekcijo, v središču mesta, se dajo v najem. — Več se izve v trgovini H. KENDA, Ljubljana, Mestni trg št. 17.

Proda se

po izredno znižanih cenah več orehovitih SPALNIC, JEDILNIC in drugo pohištvo. — Andr. Kregar, stroj. mizarstvo, Št. Vid nad Ljublj., naspr. kol. Vižmarje.

VSE TAPETNIŠKE IZDELKE

od najfinije do najcenejše izdelave ter vsa popravila po najnižjih cenah izvršuje RUD. SEVER — Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek. ANTON BOC, LJUBLJANA Šelenburgova ul. 6/I, Gilnce-VIE 48

Patent fotele

fine konstrukcije — dobite samo pri RUDOLF SEVER, special. zaloga tapetniških izdelkov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6. V zalogi vsakovrstna žima in afrik po tovarniških cenah.

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigovoznica K. T. D. v LJUBLJANI Kopitarjeva ulica 6/II.

Penzijonat-restavracija »Slovenec«

Villa Ricca ' Baška na otoku Krku

priporoča svoje lepo urejene in zajamčeno čiste sobe poleg kopališča. // Hrana prvovrstna, kakor tudi najboljša vina. Preskrba s stanovanjem, hrano in kopališko takso za osebo Din 70.— na dan. // Priporočam se z odličnim spoštovanjem

Gabrijel Breznik,

restavrat.

Nasla dobra mamica, gospa

Marija Brojan vd. Setnikar roj. Ahčin

posestnica in trgovka

nas je dne 13. t. m. nenadoma za vedno zapustila.

Vsi, ki ste poznali njeno predobro srce, ohranite ji prijeten spomin.

Stob pri Domžalah, dne 15. junija 1925.

ZALUJOČI OSTALI.

edino uspešno patent. in zakon. zavarov. sredstvo — proti pleši in izpadanju las ter perhutam. Za eno popolno zdravljenje zadošča škaltja po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštino) razpošilja Zaloga za Ljubljano: Salus d. d. Kozmetički zavod Leda Zagreb, Nikoličeva 1, poštini predal 35.

6 vagonov

zaprtih, po 15 ton čiste tovarne težine, NAPRODAJ po jako ugodni ceni. Vagoni so v brezhibnem stanju ter so na vpogled pri KONZERVNI TOVARNI »GLOBUS« D. D. na VRHNIKI — kamor je nasloviti tozadevne ponudbe.

Štev. 150—25.

3951

RAZGLAS.

Licitacija zgradbe (kolodvorskega) mostu v Tržiču

se ne vrši dne 21. t. m.

ampak se bo izvršila v kratkem; dan in ura se pravočasno objavita.

CESTNI OKRAJNI ODBOR TRŽIČ, dne 16. junija 1925.

prikrojevalca

(krojača) proti ugodni plači. Pismene ali osebne ponudbe na Konfekcijsko tovarno

Fran Derenda & Cie., Ljubljana, Emonska c. 8.

Prometni zavod za premog d. d. V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15, II.

Podizanje ložionice u polukrugu na stanici NOVI SAD.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja Generalne Direkcije Državnih Železnica G. D. Br. 18042 od 30. aprila 1925. godine i u smislu članova 86.—98. Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 10. jula 1925. godine prvu oteratnu licitaciju za izradu i montiranje krovne konstrukcije od gvozdja sistem »Polonso« ložionice u polukrugu na stanici Novi Sad.

Kaucija od 100.000 Din odnosno 200.000 dinara za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Železnica u moneti predvidenoj po čl. 88. Zakona o Drž. Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izradu i montiranje krovne konstrukcije od gvozdja sistem »Polonso« ložionice u polukrugu na stanici Novi Sad od ponudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskog Odeljenja Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9, II. sprat, vrata br. 9).

Ponudba za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička preduzeća, koja podnesu uverenje o prijavi preduzimačke radnje za ovu godinu, kao i uverenje o tome da su platila porez za tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudjača pripustiće se licitaciji, ako imaju pismeno pomoćje, da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, predračuna troškova i ugovora, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 50 dinara nabaviti svakog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odeljenju Direkcije.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Državnih Železnica u Subotici.

Br. 17.847/1925.